

СОХТА КАФИЛЛИК ШАРТНОМАСИ

Давлат маблағининг ҳар тийини ҳисобли. Унга хиёнат қилганлар жазосиз қолмайди. Банк кредитларини ўзлаштиришда ноқонуний ишлар қилган, давлат манфаатига катта зиён етказган А.Султонов ҳам қонун олдида жавоб берди.

Суд ундан ТИФ «Миллий банк»нинг Кўкон шаҳар бўлимини қопланмай қолган зарар — 111 млн. 373 минг 652 сўм, шу банкнинг Фарғона виллоят бўлимига 117 млн. 299 минг 852 сўм ундиришга ҳукм қилди.

2
БЕТ

УСТОМОН ФИРИБГАР

...Қасам ичиб айтаманки, пулларингизни еб юборганим йўқ. Мен уларни айланттираман. Алдасам, худо урсин», деб Равшани имкон қадар хотиржам қилишга ҳаракат қилди. Хуллас, охир-оқибат Ҳасанининг Равшандан олган жами қарзи 90 минг 100 долларга етди. Бироқ, Ҳасан олган қарзини қайтаришни...

10
БЕТ

Mustaqillik huquq demakdir

ЎЗБОК

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

2009-yil 8-yanvar, № 02 (627)

ТАҲЛИЛ

Равшан МУҲИТДИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири

ЁШЛАР ҲУҚУҚ ВА МАНФААТЛАРИ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Бугунги кунда жамиятимизнинг барча жабҳаларида олиб борилаётган кенг камровли ислохотлар аҳолининг турмуш фаровонлигини юксалтириш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлашга қаратилган. «Ёшлар йили» сифатида тарих саҳифаларига муҳрланган 2008 йил ҳам ана шундай эзгу мақсадларимизни рўйбга чиқаришда самарали ва салмоқли босқич бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, амалга оширилган бу ҳаётбахш ўзгаришлар, эришилаётган муваффақиятларда жамиятимизни ривожлантириш ва ислох этишининг, давлат бошқаруви ва тараққиётининг ҳуқуқий асосини белгилаб берган Ўзбекистон Конституциясининг аҳамияти бекиёс.

Конституциямызда фуқаролар, хусусан ёшлар ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаш энг асосий қадрият сифатида мустаҳкамлаб қўйилди. Жумладан, унинг 45-моддасида вояга етмаганлар ҳуқуқлари давлат ҳимоясида эканлиги мустаҳкамланган бўлса, 64-моддаси билан ота-оналар ўз фарзандларини вояга еттувларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбур эканликлари, давлат ва жамият етим болаларини ва ота-оналари васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлаши, болаларга бағишланган хайрия фаолиятини рағбатлантириши белгиланган. Бундан ташқари, Асосий қонунимизнинг 65-моддасида фарзандлар ота-оналарнинг насл-насаби ва фуқаролик ҳолатидан қатъи назар, қонун олдида тенглиги, оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилиниши қайд этилган.

«Ёшлар йили» Давлат дастури доирасида амалга оширилган кенг миқёсдаги чора-тадбирлар, бунёдкорлик ишлари ҳам ёшларнинг Конституцияда белгиланган ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга қаратилгани билан муҳим аҳамиятга эга.

Фарзандларимизнинг соғлом ва баркамол бўлиб вояга етиши, замонавий билимларни эгаллаши учун давлат ва жамият томонидан муносиб шароит яратишга қаратилган дастур ижроси ҳақида сўз борар экан, Президентимиз Ислоом Каримовнинг Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганнинг 16 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида таъкидланган қуйидаги фикрларини келтириб ўтиш ўринлидир: «Биз ўз олдимишга қўйган эзгу оруз-ниятларимизга етмоқчи, мамлакатимиз тараққиётини жадал ривожлантиришга бўлсақ, Ватанимизнинг халқаро майдондаги ўрни ва нуфузини янада оширмоқчи, жондан азиз фарзандларимизнинг бахту камолини кўрмоқчи бўлсақ, бунинг асосий шартини ва омили фақат битта — ҳаётга кириб бораётган ёш авлоднинг ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, унинг олдида кенг йул очиб бериш, бунинг учун барча имкониятларимизни сафарбар этишдан иборат».

Дарҳақиқат, «Ёшлар йили» Давлат дастурининг жойлардаги ижроси мамлакат миқёсидаги умуммиллий ҳаракатга айланди. Бу борада қабул қилинган қонун ҳужжатлари, хусусан, Президентимиз қарор ва фармонлари ва ҳукуматнинг қарорлари, кўрилган чора-тадбирлар, шунингдек, ишлаб чиқилган лойиҳалар баҳоланар экан, дастур доирасида қабул қилинган ҳужжатлар, амалга оширилган чора-тадбирлар мустақиллик йилларида ёшлар бораида олиб борилаётган давлат сиёсатининг узвий ва мантиқий давоми бўлди десак, хато қилмаймиз.

Айтиш кераки, 2008 йилда ёшлар манфаатларини тўлиқроқ таъминлаш, ҳақ-ҳужжатларини ҳимоя қилишга қаратилган норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилди. Давлат дастурига қўра, бевосита Адлия вазирлиги масъул этиб белгиланган бандларга мувофиқ равишда вазирлик томонидан ишлаб чиқилган аниқ чора-тадбирлар режаси муваффақиятли амалга оширилди. Шу йўналишда давлат ва ҳукумат миқёсида 13 та қарор, 1 та фармойиш қабул қилинди. 2 та қонун лойиҳаси қабул қилиниш арафасида турибди.

Яна бир муҳим ҳужжат — Президентимиз томонидан 2008 йилнинг 16 апрелида имзоланган «Вояга етмаган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»-ги Қонун ҳам муҳим аҳамият касб этди. Эътиборли томони шуки, вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоя қилишга, болалар ўрғасидаги жиноятчиликка қарши курашиш ва бундай жиноятчиликнинг олдини олиш самарадорлигини оширишга йўналтирилган мазкур қонун билан амалдаги бир қанча қонун ҳужжатлари янада такомиллаштирилди.

(Давоми 4-бетда).

14 ЯНВАРЬ — ВАТАН ХИМОЯЧИЛАРИ КУНИ

Шухрат УЗАКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг
ўринбосари — Республика Ҳарбий прокурори

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ ТАЯНЧИ

Бугун юртимизда эркин ва обод ҳаёт, демократик давлат ва фуқаролик жамияти куриш, халқимиз турмушини ҳеч кимдан кам бўлмай-диган даражага кўтариш, жаҳон майдонда муносиб нуфузга ўрин эгаллаш йўлида қўлга киритган, халқро ҳамжамият тан оладиган уюқларимиз ҳақида мамнуният билан гапиришга ҳақлигимиз. Чунки мустақил Ўзбекистон давлатининг дунё харитасидан ўрин эгаллаганига унча кўп вақт ўтмаган бўлса-да, бу давр ичида демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти барпо этиш йўлида дадил қадамлар қўйилди. Хозирги кунда мустақилликни мустаҳкамлаш, давлат ва жамиятни демократлаштириш ҳамда эркинлаштириш борисида Ўзбекистон эришган улкан муваффақиятларни тараққиётнинг кўпчилик давлатлар ҳам эътироф этмоқда.

Истиқлолга эришганимиздан кейин ўтган тарихан қисқа даврга назар ташласак, Ўзбекистон Республикасининг Президенти, Қуролли Кучлар Олий баш Қўмондон Илоом Каримов раҳнамолигида ва бевосита ташаббуслари билан турли соҳаларда босқичма-босқич амалга оширилаётган ислохотлар мамлакатимизнинг тараққиёт йўлини белгилаб бераётганлигини кўрамиз.

Шу билан бирга, юртбошимиз маърузаларида атофимизда, жин ва узоқ минтақалардаги қарама-қаршилиқ, зиддият ва низолар, халқро терроризм каби даҳшатли ҳаф тобора кўчмай бораётган мураккаб бир вазиятда эл-юртимизнинг тинчлиги ва осойишталигини сақлаш, уни турли

бало-қазолардан асраш, сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлашни бугунги кундаги ўта муҳим ва энг долзарб вазифамиз тариқасида қабул қилишимиз даркорлигини кўп бор таъкидлаган.

Бу борада замонавий қурол-яроғ ва техника билан таъминланган, ихчам ва ҳаракатчан, бугунги кун талабларига тўла жавоб берадиган Қуролли Кучларимизни шакллантириш ва шу мақсадда амалга оширилаётган ислохотларимиз нақадар долзарб эканини, уларнинг аҳамияти ва моҳиятини тушуниш ва англаб етиш қийин эмас.

Ҳарбий соҳада юз бераётган бу жараёнлар ҳарбий прокуратура органлари фаолиятини ҳам жиддий ислох қилишни тақозо этди. Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг, айниқса собиқ иттифок қўшинларининг таркибий қисми ҳисобланган Туркистон ҳарбий округи тугатилгандан кейин Қуролли Кучлар ҳаётида Ўзбекистон қонунларининг устуворлигини таъминлаш имконияти вуҷудга келди.

Мудофаа, хавфсизлик ва дахлсизлик каби ҳарбий стратегик масалаларни ҳал этишда ҳамда Қуролли Кучлар тизимида қонунчиликни таъминлашда, жиноятчиликнинг олдини олиш ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда ҳарбий прокуратура органлари муҳим роль ўйнайди. Шу нуқтаи назардан ҳарбий прокуратура органларининг шаклланиш жараёни, унинг тарихий йўли истиқлол билан чамбарчас боғлиқ.

Республикамизнинг суверенитети ҳарбий адлия органларининг янги шароитда шаклланишини бел-

гилаб берди. Суверен Ўзбекистон ҳарбий прокуратураси органларининг ҳуқуқий асослари давлат мустақиллиги эълон қилинган дастлабки қонунларда бошлаб қабул қилинган қонунлар билан мустаҳкамлаб қўйилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг 1991 йил 31 августдаги «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисида»-ги баёнотида, Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 31 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»-ги қарорида ҳарбий адлия органларининг ҳам келгусидаги вазифалари белгилаб қўйилган эди. Туркистон ҳарбий округи ҳарбий контингентининг мустақил Ўзбекистон Республикаси тасарруфида ўтиши муносабати билан мустақил Ўзбекистон Қуролли Кучларида прокурор назоратини амалга оширишни давом эттириш учун ҳуқуқий пойдевор яратилди.

Оқорида қайд этилган қонунчиликка биноан, Республикаимиз Президентининг 1992 йил 23 февраль кундаги «Ҳарбий трибуналлар ва ҳарбий прокуратура органлари тўғрисида»-ги фармони билан Туркистон ҳарбий округи ҳарбий прокуратураси негизида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ҳарбий прокуратураси ташкил этилди. Шу санадан эътиборан собиқ иттифок Бош прокуратурасига бўйсуниб келган Республикаимиз ҳудудидаги ҳарбий прокуратура органлари Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг ягона тизимига киритилди.

(Давоми 3-бетда).

Андижон шаҳрида бунёд этилган «Болалар шаҳарчаси» ўз бағрига ота-она қаровисиз қолган ва тўлиқ давлат таъминотида бўлган болаларни қабул қилганга кўп вақт бўлгани йўқ. Шаҳарчада яратилган қўлайликлар, бу ерда ташкил этилган мусиқа, ракс, тасвирий санъат, спорт тўғрақлари уларнинг жисмонан ва руҳан соғлом ҳамда баркамол бўлиб тарбияланишлариға имкон туғдираётди.

«Болалар шаҳарчаси»да Янги йил байрами

Яқинда вилоят вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ҳамда вилоят прокуратураси ташаббуси билан шаҳарчада истикомат қилаётган 61 нафар болажонларга «Янги йил арчаси» байрам тадбири уюштирилди. Унда вилоят «Ўқувчилар саройи», 7-сон мусиқа мактаби ва Андижон шаҳридаги 35-ихтисослаштирилган мактаб-интернати ўқувчилари, «Чарос» болалар ракс гуруҳи ўз байрам дастурлари билан қатнашдилар.

болалари ҳам ўзларининг янги йилга бағишланган шеърлари, рақслари, эртак қаҳрамонлари қиёфасидаги сахна кўринишлари билан фаол иштирок этишди. Андижон шаҳридаги «Ёшлар маркази»да бўлиб ўтган «Президент арчаси» ҳамда шаҳарчада ташкил этилган байрам тадбири болажонлар кўнглини тоғдек кўтарди.

Рустамбек АБДУЛЛАЕВ, Андижон вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Нафс балоси

Одатда тижорат соҳасига кўл ураётганлар кичкина бўлса-да ўз дўконига эга бўлишга ҳаракат қилади. Чунки, бирорта бинони ижарага олиб иш юритишдаги қўллаб ташвиш ва ҳаражатлар тадбиркорга унчалик мақбул тушмайди. Кичкина бино бўлса ҳам ўзининики бўлганига нима етсин!

Д.Муродов ҳам Жиззах шаҳридаги «Кўк бозор» АЖ ҳудудида қурилган дўконлар мажмуасини ишга туширишни ният қилганди. Буни эса шаҳар ҳокимининг қарориси эсималга ошириб бўлмади. Ҳокимнинг олдига бу ҳақдаги ҳужжатларини шаҳар бош архитекторига тайёрлаб олиб кириши мумкин.

Тида бош архитекторга учрашди. Эргаш Қўлдошев ишнинг ҳади-сини олганими ёки бу сафар нафс йўлига кирдимиз, хуллас қабулига келган кишига дангал фикрини айтди:

— Ишингизни тез битириб беришни мумкин. Агар 500 доллар олиб келсангиз, ҳамма ҳужжатлар қўлимда деб ҳисоблайверинг. Хайрли ишнинг бошланиши бунчалик қимматга тушиши табиийки, Д.Муродовга маъқул тушмади. Лекин ишни битиришнинг бошқа йўли ҳам кўринмади. Таъмагир амалдорнинг томоғини ана шу йўл билан ёлғасанига иши битиши мумкинлиги уни анча ўйлантирди ва ниҳоят йўлини топди.

Д.Муродов 500 доллар миқдориди порани бош архитектор Э.Қўлдошевга олиб борди. Лекин

бу ишни бир ўзи эмас, балки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари иштирокда амалга оширди. Оқибатда порани олган Э.Йўлдошев жиноят устида ушланди.

Ушбу жиний ишни кўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Жиззах шаҳар суди Эргаш Қўлдошев мансабдор шахс бўла туриб, хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда пора олиш жиноятини содир этган дея ўз хулосасини чиқарди. Суд ҳукмига асосан Э.Қўлдошев икки йил муддатга мансабдорлик лавозимларида ишлаш ҳўққидан маҳрум қилиниб, 3 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Каҳор МАЛЛАЕВ, Жиззах вилоят прокуратурасининг бўлим бошлиғи

УНУМДОРЛИК БОШ ОМИЛ БЎЛСА...

Ердан унумли ҳосил олиш кўп жиҳатдан унинг қай вақтда... қай даражада шудгорланганига боғлиқ. Бежизга «ер ҳайдасанг куз ҳайда...» дейишмайди. Зеро, ернинг ўз вақтида сифатли ишлов олмаслиғи ўз-ўзидан ҳосилдорлиғига пугур етказди. Шу боис, куз фаслида асосий диққат-эътибор шудгорлаш ишлариға қаратилади.

Ўз навбатида, Юртбошимизнинг 2008 йил 14 октябрдаги «2009 йил ҳосили учун шудгорлашни уюшқоқлик билан ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори фермер ҳўжалиқлари раҳбарлари, айтиш жоиз бўлса, барча мутасадди кишилардан катта масъулиятни талаб этади.

Бу борада вилоят прокуратураси томонидан қарор ижросини таъминлаш мақсадида туман ва шаҳар прокурорлариға топириқлар юборилиб, доимий назорат ўрнатилди.

Албатта, иш бор жойда камчилик бўлади, бироқ яратилган имконият, қўлай шарт-шароитларға қарамай, йўл қўйилган масъулиятсизлик, лоқайдлик ҳолатларининг кузатилиши ачинарли ҳол. Хусусан, жойларда олиб беришган ишлар мониторингиндан ўтказилганда, деярли барча туманларда қонунбузилиш ҳолатлари мавжудлиғи аниқланди. Жумладан, Учқўрғон туманидаги «Деҳқонбод — Меҳнатбод» масъулияти чекланган мўқобил машина трактор парки мансабдор шахсларининг фош бўлган қилмишларидан лол қолмай илож йўқ. Жавобгар шахслар жамиятга қарашли бўлган 1 донга (баланс қиймати 2 млн. 799 миң 8 сўм) ҳайдов трактору, 1 та (361 миң 806 сўмлик) плугни ўзлаштиришиб, ҳўжаликка катта миқдорда зарар етказишган.

Наманган туманидаги «Охунбобоев» номли фермерларға ёниғли тарқатиш шохобчаси оператори В.Торжбоев эса 2807 литр, 2 млн. 863 миң 140 сўмлик дизел ёқилгисини талон-торож қилиб, 69 гектар майдоннинг шудгорланмай қолиб кетишиға сабабчи бўлган.

Юқоридиға ҳолатни Мингбулоқ туманида ҳам кузатиш мумкин. «Мададор» ММТП раиси А.Қўқоновнинг лоқайдлиғи оқибатида жами 9 млн. 153 миң сўмлик жуда кўп миқдордаги қишлоқ ҳўжалик техникалари ва эҳтиёт қисмлар эскириб, мuddати тугамаган ҳолда яроқсиз қолатга келган. Масъул шахслар техника ашёларини асоссиз равишда харажатга чиқариб, ўзлаштириб, талон-торож қилинишиға йўл қўйганлар. Айнаи шунинг оқибати ўлароқ, ММТП ҳудудида графика нисбатан 288 гектар майдон кам шудгорланган.

Бундан ташқари, жойларда қўшиб ёзиш, шудгорланмаган ерларни шудгорланди, дея ёлган қўрсатма бериш каби ҳолатларға ҳам йўл қўйилганлиғи аниқланди. Шундай қонунбузилишлар Учқўрғон туманининг «Олтин водий», «Деҳқон қаноти», «Қўғайлиқ М.Исмаиловлар», «Улуғбек Мададор», «Меҳнатбод — Деҳқонбод», «Яшиқобод халқ хизматида», «Бахт Маш сервис», «Ижодкор соҳават тез сервис», «Қайқи Файзобод», «Мададор Ҳамзаобод» ММТП ҳудудларида фош этилди.

Юқоридиға ҳолатлардан келиб чиқиб, қонунбузилишни бартараф этиш юзасидан жойларға 33 та тақдимнома киритилди. 2002 нафар шахс расман огоҳлантирилиб, 128 нафар шахс интимиқойи, 201 нафари маъмурий, 155 нафари моддий жавобгарликка тортилган бўлса, 3 та ҳолатда жиноят иши қўзғатилди. Етказилган 5 млн. 203,8 миң сўмлик моддий зарар ихтиёрий ундирилиши таъминланди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, лоқайдлик, мансаб ваколатини суистеъмол қилиш каби иллатлар бор экан, ҳар бир жабҳада бундай камчилик ва хатолар учраши табиий. Юртимизда эл фаровонлиғи йўлида илғари сурилатган ислохотларнинг олға боришида эса бу ўз таъсирини қўрсатмай қўймайди. Шу боисдан ҳам олиб борилаётган ишлар юзасидан назорат ва текширишларни кучайтириш зарур. Зеро, Президентимиз томонидан «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиғи йили», деб эълон қилинган 2009 йилда ҳар биримиз масъулиятни чўқур ҳис этган ҳолда унумдорликни бош омил ҳисоблаб, астойдил ҳаракат қилсақ, шу юрт равнақи, тўқин-сочинлиғи, фаровонлиғи учун муносиб ҳиссамизни қўшган бўламиз.

Улуғбек АХУНОВ, Наманган вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Сохта кафилик шартномаси

Риштон тумани ДСИ ходимлари томонидан Аҳмаджон Султонов раҳбар бўлган «Маҳзан» МЧЖнинг 2005 йилги молиявий фаолияти яқунлари юзасидан ҳўжатли тафтиш ўтказилаётган эди. Раҳбар томонидан 2005 йил 20 февраль кунги «Мега Класс инвест» МЧЖ билан қилинган молиявий алоқалар юзасидан тузилган 05/07-сонли ҳисоб-варақ фактураси кўрсатилмасдан, яширишға уринилди. Бунинг сабабини текширувчилар аниқлади. Маълум бўлишича, иккала МЧЖлар ўртасида 115 млн. сўмлик молиявий алоқалар амалга оширилган экан. Шунинг ҳисобига «Маҳзан» МЧЖ томонидан давлат бюджетига тўлиниши лозим бўлган 3 млн. 105,5 миң сўм миқдоридиға солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар қаршдан тулланмаган...

А.Султонов ўзини турли баҳона сабаблар билан оқламоқчи бўлди. Шунинга бўлса кеңириш мумкин эди. Унинг бошқа «ишлари» — сохта ҳўжатлар эвазига банк кредитларини ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилиб юборганлиғи ҳам очилиб қолди.

тонна сода маҳсулотини А.Султонов Қувасойдаги «Кварц» ХЖга сотган. 2005 йил январь, февраль ойларида ҳам худди шу тартибда 40 млн. сўм пулни конвертация қилган ҳўлда маҳсулот етказиб берувчи ҳисобига ўтказиб, икки марта 441,37 ва 63,9 тоннадан сода маҳсулотлари олиб келиб, Қувасойдаги «Юлинтёр» хусусий корхонасига омиборига туширади.

Берилмаса-да, А.Султонов кредит маблағи ва унга ҳисобланган фойзини қайтаришдан очик бўйин товлаб, жами 111 млн. 373 миң 625 сўмлик маблағни ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилиб юборди.

томонидан қасддан қайтарилмаган. Сода маҳсулотлари эса тергов даврида аниқлаш имкони бўлмаган шахсларға наҳд пулга сотилиб, ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилинган. А.Султонов ҳам жиний қилмишларини яшириш мақсадида банк ва солиқ идораларига тақдим этилаётган ҳўжатларни сохталаштирган...

Тергов ва суд жараёнида аниқланишича, А.Султонов ўзи раҳбар бўлган «Маҳзан» МЧЖни қайта ташкил этиб, Қўқон шаҳар ҳокимлигининг қарорини чиқартирган. Шундан кейин биратўла катта ишларға бел боғлаб, Россия Федерациясининг Бошқирдистон Республикасидаги сода ишлаб чиқариш корхонасидан маҳсулот олиб келмоқчи бўлган. Бунга эса катта маблағ керак. МЧЖнинг номи бору ҳисобидеда пули йўқ эди. Шунинг учун ТИФ «Миллий банк»нинг Қўқон шаҳар бўлимиға кредит сўралб борди. Банкдагилар «Тадбиркорлик фаолиятингизға, четдан импорт моллар олиб келишингизға кредитдан ёрдам берамиз, фақат кафилик шартномаси олиб келсангиз», дейишди. А.Султонов тавниш бўлган «Қўқоннон» МЧЖ раҳбари З.Тўраҳўжаева ҳўзуриға чолди. Кўнгли бўшлиқ қилдимми ёхуд А.Султоновнинг режа, ваъдаларига чилпа-чин ишондимми, ҳарқалай З.Тўра-

ҳўжаева ўз жамоаси таъсисчиларининг бўлмаган навбатдан ташқари умумий йиғилиши баённомасини 2004 йил 6 июль санаси билан «бўлди» қилиб берди. Қатор шахслар томонидан имзоланиб, муҳр урилган бу ҳўжат шаҳардаги 1-сонли давлат нотариал идорасида тасдиқланди ҳам. А.Султонов томонидан 2004 йил 8 октябр кунги тўлдирилган 125 млн. сўмлик кафилик шартномасини ҳам «Қўқоннон» МЧЖ раҳбарлари тасдиқлаб беришди. Худди шу сохта ҳўжатларға асосан юқоридеда келтирилган банк томонидан ўша куниеқ 100 млн. сўм миқдоридеда кредит ажратилиб, МЧЖнинг «УздЭУ банк» Тошкент шаҳар бўлимидаги ҳисоб рақамига конвертация учун ўтказиб берилди. Орадан ўн кун ўтгач, 173 миң 74 АҚШ доллари миқдоридедаги маблағ маҳсулот етказиб берувчи ҳисобига ўтказилди. Олиб келинган ҳар тоннасининг нархи 120 АҚШ долларидан бўлган, жами 1531,72

Бу вақтда келиб, банк кредитини қайтариш мuddати етиб келган эди. Лекин А.Султоновнинг кредити ва унга ҳисобланган устима фойзини тўлаш нияти йўқ эди. «Вақтида туланмаса нима қилти, яна бир-иккита катта иш қилиб, пул ишлаб оламан», деб ўйлади. Вақтдан ютиб қолиш учун «Қўқоннон» МЧЖ раҳбари томонидан берилган кафилик шартномаси мuddатини бир йил йўлга узайтириб беришларини сўраб, банк маъмуриятига мурожаат этди. Бунга банк томонидан розилик

Давлат маблағининг ҳар тийини ҳисобли. Унга хиёнат қилганлар жазосиз қолмайди. Банк кредитлари ни ўзлаштиришда ноқонун ишлар қилган, давлат манфаатига катта зийн етказган А.Султонов ҳам қонун олдидеда жавоб берди. Қилмишиға яраша таноби тортиб қўйилди.

Суд ундан ТИФ «Миллий банк»нинг Қўқон шаҳар бўлимиға қопланмаган қолган зарар — 111 млн. 373 миң 652 сўм, шу банк Фаргона вилоят бўлимиға 117 млн. 299 миң 852 сўм ундиришға ҳўқи қилди. Унинг номида бўлган Қўқон шаҳар Истанбул қўчасидаги 8-ўйини 21-хонадонни, «Нексия» русумли машина соттирилиб, зарар қопланмаган бўлди. Маълум мuddатта озодликдан ҳамда моддий жавобгарлик ва мансабдорлик лавозимларида ишлаш ҳўқуқидан маҳрум этилди.

Бехзод КАРИМОВ, Қўқон шаҳар прокурорининг уринбосари

(Давоми. Бошланishi 1-бетда).

Мустақил Ўзбекистон Қуролли Кучлари ҳарбий прокуратурасининг ташкил этилиши билан ҳарбий прокуратура органлари учун янги давр бошланди. Ушбу тарихий воқеа ҳарбий аҳли органлари олдида Ватани, унинг мустақиллигини ҳимоя қилиш, давлатимизда қонуллар устуворлигини таъминлаш каби янги вазифаларни қўйди. Шунингдек, янгидан ташкил қилинган ҳарбий прокуратура органларига Республика ҳудудидagi ҳарбий қисмлар, қўшинлар, ҳарбий ўқув юртлири, муассасалар ва бошқа ҳарбий тузилмаларда прокурорлик назоратини амалга ошириш юклатилди.

Фармон талабларига мувофиқ ҳарбий прокуратура органларининг фаолият кўрсатиши билан боғлиқ меъёрий ҳужжатлар такомиллаштирилиб, «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ҳарбий прокуратураси тўғрисида»ги Низом ишлаб чиқилиб, 1993 йил 17 май куни Республика Бош прокурори томонидан тасдиқланди.

Мамлакатимизда ҳарбий тизимни ислоҳ қилиш кейинги йилларда ҳам изчиллик билан давом эттирилди. Президентимиз кўрсатмаларига мувофиқ республика миқёсида ташкил этилган янги ҳарбий тузилмалар қўмондонликлари билан ҳамкорликни амалга ошириш чора-тадбирлари кўрилди. Ана шу мақсадда Президентимизнинг 1999 йил 30 март куни Фармонига асосан совиқ Қуролли Кучлар ҳарбий прокуратураси негизида Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси ташкил этилди. Мазкур фармон асосида «Ҳарбий прокуратура тўғрисида» Низом ишлаб чиқилиб, 1993 йил 14 апрел куни Бош прокурор томонидан тасдиқланди.

Фармонга асосан Республика прокуратураси раҳбарияти тарихига ўзгариш киритилиб, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари — Республика Ҳарбий прокурори лавозими таъсис

этилди. Шунинг билан бирга ҳарбий прокуратура тизими ҳам ислоҳ қилиниб, гарнизон ҳарбий прокуратуралари ўрнига ҳудудий ҳарбий прокуратуралар ҳамда 4 та янги тузилма, яъни Марказий ҳарбий округ, Жанубий-Ғарбий алоҳида ҳарбий округ, Шимолий-Ғарбий ҳарбий округ ва Шарқий ҳарбий округ ҳарбий прокуратуралари ташкил этилди.

Мазкур Фармонга биноан Республика Ҳарбий прокурорини тайинлаш бевосита Ўзбекистон Республикаси Президенти ваколатига олинди.

Ҳарбий прокуратура органлари-

туцияси, «Прокуратура тўғрисида»ги қонун, Республика Бош прокурорининг соҳавий буйруқлари, кўрсатмалари, Низом ва Йўриқномалари; «Ҳарбий прокуратура тўғрисида»ги Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатлар билан белгиланди.

2001 йил 29 август куни иккинчи чақирғқ Олий Мажлиснинг олтинчи сессиясида янги тахрирдаги «Прокуратура тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори раҳбарлик қилладиган прокуратура орган-

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ ТАЯНЧИ

даги ислохотларнинг узвий давоми сифатида ҳарбий прокуратура органларига қўйилган вазифаларни тезкорлик билан бахариш, бошқарув тизимини соддалаштириш ва такомиллаштириш мақсадида 2000 йилда Наманган ҳарбий прокуратураси ва 2001 йилнинг бошида Тошкент ҳарбий округ ҳарбий прокуратураси ташкил этилди.

Ҳарбий прокуратура органларида ўтказилган юқоридagi тадбирлар ҳарбий прокуратура иш самардорлигини оширишга, Қуролли Кучларда қонунийликни мустаҳкамлаш ва ҳарбий интизомни кучайтириш, жиноятчиликнинг олдини олиш, фош этиш ва тергов қилиш, ҳарбий қисм, қорхона, муассаса ва ташкилотларга етказилган моддий зарарларни ундириш фаолиятига кескин ихобий таъсир кўрсатди.

Ҳарбий прокуратура органларини ташкил этиш, уларнинг фаолият юритиш тартиби ва ваколатлари Ўзбекистон Республикаси Конститу-

ларининг ягона марказлашган тизимига кириши боис унинг фаолиятида ушбу қонун тўғрисидаги таътиб этилди. Ушбу қонун асосида Ўзбекистон Республикаси «Ҳарбий прокуратураси тўғрисида» Низом ишлаб чиқилиб, 2002 йил 19 июни куни Бош прокурор томонидан тасдиқланди. Ҳозирда ушбу Низом асосида фаолият кўрсатиб келинмоқда.

Бугунги кунда Республика Ҳарбий прокуратурасига бўйсунувчи 5 та ҳарбий округ ва 10 ҳудудий ҳарбий прокуратуралар фаолият кўрсатиб келмоқда. Мамлакатимиз ҳудуди ҳарбий-маъмурий бошқарув бўйича 5 та ҳарбий округларга, яъни Тошкент, Шарқий, Марказий, Шимолий-ғарбий ва Жанубий-ғарбий алоҳида ҳарбий округларга бўлинганлигидан келиб чиқиб, тегишчица Тошкент, Фарғона, Жиззах, Нукус ва Қарши шаҳарларида округ ҳарбий прокуратуралари ташкил қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Ҳар-

бий прокуратураси Ўзбекистон Республикаси Мудофаа, Фақуллода вазиятлар вазирликлари, Ўзбекистон Республикаси МХХ Давлат chegarаларини қўриқлаш қўмитаси, МХХ тизимининг ҳарбий қисмлари, Ички ишлар вазирлиги қорувул қўшинлари шунингдек, бошқа вазирлик, маҳкама ва идораларнинг ҳарбий тузилмаларида қонунларнинг аниқ ва бир хилда ижро этилиши устидан назоратни амалга оширади.

Ичари таъминот бўлиналарида қонунларга риоя қилиниши устидан назорат Республика Ҳарбий прокуратурасининг фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, ҳаёт ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими ҳамда жойлардаги ҳарбий прокурорлар томонидан амалга оширилади. Айни пайтда ҳарбий прокуратура қонун устуворлигини таъминлар экан, ўзига хос масалаларда доир қонунчилик ихроси устидан назоратни амалга оширади.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозим-

ки, давлатимиз мустақилликка эришган пайтдан бошлаб, то бугунги кунгача ҳарбий прокуратура органлари ҳарбий соҳадаги ислохотларни жадаллаштириш, Қуролли Кучларнинг жанговар шайлигини таъминлаш, ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилишга қаратилган қонунлар ихросини назорат қилишда фаоллик кўрсатиб келмоқдалар.

Шу фурсатдан фойдаланиб, 2009 йил 14 январь — «Ватан ҳимоячилари куни» байрами муносабати билан барча юртдошларимизни, шу жумладан Қуролли Кучлар сафида ҳарбий хизмат ўтаётган ҳарбий хизматчиларни, шунингдек ҳарбий прокуратура органлари ходимларини, уларнинг оила аъзоларини, ишчилар ва хизматчиларни, фахрийларини Республика Ҳарбий прокуратураси раҳбарияти номидан самимий табриқлайман.

Ватанимизнинг тинчлиги, мустақиллигимизнинг барқарорлиги ва халқимиз осийшталлигини таъминлашда машаққатли лекин, шарафли хизматларда мустаҳкам сифат-саломатлик ва муваффақиятлар тилайман.

Инсоният пайдо бўлибдики, озодлик учун курашади, эркинликка ва ҳурфикрликка интилади. Мустақиллигини, тинчлик-хотиржамлигини ташки ташхидлардан ҳимоялаш эса ҳар бир кишининг бурчидир. Огоҳлик... Бу сўз ва унинг мағзида мужассам асл маъно ҳеч кимни бефарқ қолдирмаслиги аниқ. Чунки тинчлик тўғрисида халқимиз порлоқ келажак сари бора олади. Тинч, хотиржам бўлсақ, қандай қийинчилик, етишмовчиликни енгиб, фаровон ҳаёт кечиршимиз мумкинлигини яхши билмазми. Фақат тинчлик бўлсагина, инсоннинг еган лўкмай ҳалоллиги ичига тушиши, хурсандчилик қилиш кўнглига сиғиши, эртанги ҳур, фаровон ҳаёт умиди ила яшаш мумкинлиги оддий ҳақиқат. Буни ҳар биримиз қалбдан хис этамиз. Зеро, неча-неча авлодлар орзу-армони бўлган машаққатлар билан қўлга киритилган истиқлолга эришиш не бахтки бизларга насиб этди. Уни авайлаб-асраш ҳаммамизнинг олий бурчимиздир.

зарб бўлганини кўрсатади. Юртбошимиз раҳбарлигида ҳарбий таълим соҳасида олиб борилган изчил ислохотлар ўз самарасини бериб, ҳарбий билим юртлиримиз, улардаги факультет ва кафедралар сонин ортиди. Фаҳримиз, ифтихоримизга айланган Қуролли Кучлар академияси ҳақида ҳар қанча гапирсақ оз. Истиқлолимиз меваси бўлган сержантлар тайёрлаш мактабларини битираётган профессионалларимиз бутун том маънода армиямиз сулуви ва таянчига айланиб қолди. Энди биз сержант деганда аскарларнинг устози, офицерларнинг энг яқин ёрдамчиси, ҳарбийликни касб деб, тақдир деб биладиган ўғлонларни тушунамиз. Бугун Ўзбекистонимизнинг қайси вилояти, тумани ёки чекка қишлоғига борманг, оламшумул қурилиш ва бунёдкорлик ишларининг шоҳиди бўласиз. Яшнаётган гўша-

нинг «даъвати» ҳам, ахлоқ-одоб тушунчаларини рад этадиган, биз учун муғлақ бегона гоғлар ҳам уларга ўз таъсирини ўтказолмайди», дея таъкидлаган эдилар.

Ватанга фидойиллик билан бир вақтда, минг афсуски, Ватанга хиёнат ҳам хамилша маввуд. Нур борки, соя бор, дейдилар. Аслида хиёнат жоҳилликдан келиб чиқади. Маърифатли киши эса хамилша дийнатли бўлади. Не бахтки, бугун мустақил Ўзбекистонимизнинг порлоқ келажиги — илм-маърифатли ёшлар қўлида. Шу боис, юртимиз келажакда фидойил кишилар масканига, меҳру шафқат, муҳаббат барқарор бўлган, тафаккур ва ижод қайнаган муқаддас масканга айланишига шақ-шубҳа йўқ. Ота-боболарининг шонли аънавларига, улуг Шарққа муносиб бўлган фарзандлар вояга етмоқда. Зеро, Ҳўжа Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Наҳмиддин Қубро каби зотларнинг буюк таълимотлари ва тариқатларининг Ватани ҳам Туркистон заминидир.

Буюк қомусий олим Маҳмуд Қошғарий «Амин бўлдимки, Тангри давлат кўёшини турк қўрғонларидан қўчка чқаргандир. Улар-

Ўзбегим,

муносиб посбонларинг бор!

Дунё доимо безовта. Қаерлардадир уруш олови сўнмаган, қаерлардадир турли қора кучлар тинчликка, хавфсизликка таҳдид солмоқда. Қайчилик мамлакат халқларининг бунёдкорлик тугул турли портлашлар, вайрон-гарчиликлардан боши қимчайпти. Буни биз сира унутмаслигимиз, тинчлик ва осийишталлигини қадрига етмоғимиз лозим.

Истиқлол йилларида халқимиз эришган ютуқлар ҳам, амалга оширишни ният қилиб турган хайрли ишлар кўлами ҳам беҳад кенг, аҳамияти жуда катта, моҳияти эса ниҳоятда теран. Бу мамлакатимизда ҳукм сураётган мустаҳкам тинчлик-осийишталлигининг самарасидир. Биз, аввало, ана шу бебаҳо неъмат — тинчлик ва осийишталлик учун шўқорналар айтмоғимиз даркор. Юртимиздаги тинчлик ва осийишталлик Президентимиз юрифтаётган оқилана сибсат натижасидир.

Муҳтарам юртимизимиз бир йилгидан «Мустақиллик — бу аввало, ҳуқуқдир», деган эдилар. Бу гапнинг замирида олам-олам маъно мужассам. Бу халқимизнинг ўз кучи, билими ва салоҳиятига таяниб, ўзининг тараққиёт

йўлини белгилаб олиш ҳуқуқи дегани. Истиқлол йўлида шаҳид кетган, бу дорилмон кунларни орзу-армон қилиб ўтган аждодларнинг асрий орзу-ниятларини, истақларини рўёбга чиқариш ҳуқуқи дегани. Ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмаслик, ҳеч қачон ҳеч кимдан кам бўлмаслик ҳуқуқи деганидир бу. Шўқурки, истиқлол тўғрисида эришган бундай иш ҳуқуқларимизни ҳимоя қилишга қодир миллий армиямиз бор.

Бугун миллий армиямиз ҳамда Қуролли Кучларимиз тизимида ўтказиб келинаётган ислохотларга назар ташлар эканмиз, бу жараён халқимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги, сарҳадларимиз дахлсизлигининг мустаҳкам қалқони ҳисобланмиш армиямиз ҳар жиҳатдан қудратли, қурол-яроғ ва ҳарбий маҳоратда ҳеч кимдан кам бўлмаслиги лозим, деган гоғдан озиқланаётганини хис қиламиз. Бир эсга олинг! Истиқлол арафасида, аниқроғи, 1990 йилда маҳаллий офицерлар юртимиздаги ҳарбий кадрларнинг бор-йўғи 0,6 фоизини ташкил этарди. Бу эса ўша пайтда кадрлар масаласининг ўта дол-

лари, уни яшнатаётган инсонларни кўрасиз. Аммо ютуқларимизни кўролмаётган қора ниятили қисмалар ҳам борлигини асло унутмаслигимиз керак. Улар фарзандларимизнинг онгини захарлашга уринмоқдалар ёки информацион урушлар уюштириш харақатига тушмоқдалар. Бу талвасалар ортида турганларнинг нияти битта — у ҳам бўлса Ўзбекистонинг осийишталлигига раҳна солиш. Уларнинг билрлари ўзларининг бундай қора ниятларини дин никоби билан яширса, иккинчилари демократияни пеш қиладди.

Юртбошимиз ўзининг «Юксак маънавият — энгилмас куч» асарига бизни огоҳликка ундаб «...фарзандларимизни она-Ватанга муҳаббат, бой тарихимизга, ота-боболаримизнинг муқаддас динига садоқат руҳида тарбиялаш учун, таъбир жоиз бўлса, аввало, уларнинг қалби ва онгига мафқуравий имунитетни қучайтиришимиз зарур. Токи ёшларимиз миллий ўзлигини, шу билан бирга, дунёни чуқур англайдиган, замон билан баробар қадам ташлайдиган инсонлар бўлиб етишсин. Ана шунда жоҳил ақиданпарастлар-

нинг мулкларни қилиб бутун осмони фалакни айлантиргандир. Тангри... ҳақиқат йўлида қурашмоқ учун кўч берди. Уларга ҳамкор бўлганларни, уларга тарафдор бўлганларни азиз қилди», дея баъшорат қилган эди.

Ҳа, аждодларимиз қадимда шундай улуг зотлар бўлишган. Улар ҳар доим жаҳон тараққийотининг қўқ марказида бўлиб келганлар. 120-130 йиллик маъзуллик асоратидан сўнг истиқлол тўғрисида ўзгаллигимизга қайтди. Юртимиз мустақил, халқимиз ҳур, озо. Армиямиз буюк Соҳибқирон бобомиз Амир Темуру лашкарларидаги салоҳиятга, кўчга эга. Миллий армиямиз — бизнинг посбонимиз. Боболаримиз шавкатига муносиб ворис бўлган бу армия юртимиз тинчлигини сақлаб, миллатимиз шарафини улуглашига ишончмиз кимил. Қаҳрамон шoirимиз Абдулла Орипов ёзгандай:

Ўзбегим, муносиб посбонларинг бор, Сарҳадларга пўнат қаққонларинг бор. Сен улуг Темурунинг зурриёйдурсан, Мангуберди каби ўғлонларинг бор.

Норбўта ҒОЗИЕВ

(Давом. Бошланғич 1-бетда).

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсати миллий қонунчилик ҳужжатлари ва халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган қоида-табаҳларига асосланади. Ўзбекистон бевосита ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга қаратилган 30 дан ортиқ халқаро ҳуқуқий ҳужжатнинг иштирокчиси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси БМТнинг ёш аълоиднинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга оид универсал аҳамиятта эга муҳим ҳужжатларини ратификация қилди. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси, Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция, Фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро пакт, Иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро пакт, Хотин-қизларнинг сиёсий ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция, Ирқий камситишнинг барча шаклларида барҳам бериш тўғрисидаги халқаро кон-

венция, Аёлларга нисбатан камситишларнинг барча шаклларида барҳам бериш тўғрисидаги халқаро конвенция ва бошқа халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, Ўзбекистон ЮНЕСКО ва Халқаро Меҳнат Ташкилоти томонидан қабул қилинган асосий конвенцияларнинг иштирокчиси ҳисобланади ва ушбу жараён ҳозирги кунда ҳам давом этмоқда. Жумладан, 2008 йилнинг 4 апрелида «Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисидаги конвенция» (Женева, 1973 йил 26 июни) ратификация қилиш ҳақида»ги, 8 апрелида эса «Болалар меҳнатининг оғир шакллари таққиш ва йўқ қилишга доир шойишнинг чоралар тўғрисидаги конвенция» (Женева, 1999 йил 17 июни) ратификация қилиш ҳақида»ги қонунлар қабул қилинди.

Бу қонун ҳужжатлари мамлакатимизда бола ҳуқуқлари кафолати билан боғлиқ миллий қонунчилик-гимизнинг янада такомиллаштиришга хизмат қилди.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамаси томонидан 2008 йил 7 августда «Айрим фанлар чуқур ўрганилган давлат ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари фаолиятини такомиллаштириш тўғрисидаги қарор қабул қилинди. Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 22 майдаги «Ота-онасининг қаровисиз қолган ва тўлиқ давлат таъминотида бўлган болалар учун болалар шаҳарчалари тўғрисида»ги, 2008 йил 17 октябрдаги «Меҳрибонлик уйи тўғрисида»ги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорлари, мамлакатимиз Президентининг 2008 йил 8-августдаги «Болалар муносиқа ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида»ги ПҚ-910 сонли қарори ҳам жамиятимиз ҳаётида муҳим аҳамият касб этганини таъкидлаш жоиз.

Ушбу қонун ҳужжатларида барча ёшдаги болалар саломатлигини ҳимоялаш, махсус мактаб-интернатлар, меҳрибонлик уйларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, маъзур муассасаларда ишлайётган ходимларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга алоҳи-

да эътибор қаратилади. Ёшларни ҳар жиҳатдан баркамол этиб тарбиялашдек масъулиятли ва улкан вазифага, 12 йиллик узлуксиз таълим тизимини такомиллаштиришга ва унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга ҳамда аввал қабул қилинган умуммиллий дастурларни мантиқий ниҳоясига етказишга «Ёшлар йили» Давлат дастури доирасида катта эътибор қаратилди. Президентимизнинг Конституциямининг 16 йиллигига бағишланган маърузасида келтирилганидек, шу мақсадларда йил давомида қарийб 370 миллиард сўм маблағ сарфланиб, 184 та замонавий лицей ва коллеж барпо этилди. Умумтаълим мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга 364 миллиард сўм маблағ сарфланди. Қарийб 1875 та мактабда қурилиш, реконструкция ва таъмирлаш ишлари бажарилди.

Таълим тизимининг норматив-ҳуқуқий базасини мустаҳкамлаш мақсадида айрим қонун ҳужжатла-

ридан таклифлар тайёрланиб, тегишли органларга тақдим этилди. Жумладан, «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсати асослари тўғрисида»ги Қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклифлар, «Янги авлод» республика болалар фестивали тўғрисидаги, барча умумтаълим муассасаларида «Оила-маҳалла-мактаб» ҳамкорлик марказларини ташкил этиш тўғрисидаги низоми лойиҳалари шулар жумласидандир. Ёшларни ёт, зарарли таъсирларга тушиб қолишдан асраш, уларни мустақил фикрлайдиган, қатъият-ли этиб тарбиялаш борасида Миллий ғоя ва мафкура илмий-амалий маркази билан ҳамкорликда махсус Дастур ишлаб чиқилди.

Шунингдек, Адлия вазирлиги томонидан мустақиллик йилларида қабул қилинган қонун ҳужжатлари атрофида таҳлил қилиниб, ёшлар ҳуқуқлари, манфаат ва эркинликлари белгиланган қонун ҳужжатлари тизими шакллантирилди. Доимий эътиборидир, 2008 йилда 660 мингта янги иш ўрни ташкил этилгани ва бу иш жойлари асосан ёшларнинг бандлигини таъминлашга қаратилгани Давлат дастури доирасидаги чора-тадбирларнинг амалий аҳамиятини ва ижроси қанчалик кенг қулоч ёйганини кўрсатади.

Албатта, бу борада кўпгина тармоқ, идора ва муассасалар ҳамжиҳатлик кўрсатганини алоҳида қайд этиш лозим. Хусусан, Адлия вазирлиги ва тегишли идоралар томонидан иқтисодиёт тармоқларидаги таркибий ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда, иқтисодиёт соҳаларида бўш иш ўринлари мавжудлигини, худудлар ва мутахассисликлар бўйича ёшларнинг бандлик даражасини комплекс инвентаризациядан ўтказиш, таҳлил қилиш, шунингдек, иқтисодиёт тармоқлари, соҳалари ҳамда минтақалар бўйича ҳар йили калдарга бўлган эҳтижнинг прогнозини ишлаб чиқиш бўйича самарали

механизм яратиш юзасидан тегишли таклифлар тайёрланди. Ёшларни касбга йўналтириш ишларини тубдан яхшилаш, таълим муассасалари ва корхоналар ўртасида шерикчилик муносабатларини ривожлантириш бўйича комплекс тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу чора-тадбирлар ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш амалиётини корхоналарда ўташини такомиллаштиришга, битирувчиларни буюрмла асосида корхоналарга кафолатли тарзда ишга жойлаштиришга қаратилгани билан катта аҳамиятта эга.

Корхона ва ташкилотлар талаб ва эҳтижини ҳисобга олган ҳолда, камдада 10 минг кишини, биринчи навбатда, банд бўлмаган ёшларни касб ҳамда қўшимчалари бўйича ўқитиш ва қайта тайёрлаш курслари ташкил этиш алоҳида вазифа этиб белгиланган.

мактаблари, ўрта махсус таълим муассасалари ва маҳалларда «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуннинг мақсад-вазифалари, бола ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш ҳамда уларнинг соғлиғи ва ҳаётини муҳофиза қилишга оид бошқа қонун ҳужжатларининг ҳуқуқий тартибот ойлтиги ўтказилди.

Шунингдек, тармоқ дастури ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Олий ҳужжали суди, Бош прокуратура, Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим, Ички ишлар вазирликлари билан ҳамкорликда ёшларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, жамиятнинг ривожлантиришда ёшларнинг ролини кучайтиришга қаратилган қатор тадбирлар ташкил этилди.

Давлат дастурининг ижроси чинакам умуммиллий ҳаракатга айланганини фермерлар, тадбиркорлар, маҳалла фаоллари томонидан турли даражадаги ҳоимийлик тадбирлари амалга оширилгани ҳам кўриш мумкин. Жумладан, Президентимизнинг 2008 йил 29 февралдаги «Ёшлар йили» Давлат дастури тўғрисидаги Қарори ижросини таъминлаш доирасида республикамиз ФХДЭ органлари томонидан жами 1311 та кам таъминланган оила-нинг тўй ва тантаналарини ўтказишга амалий ёрдам берилганини алоҳида қайд этиш лозим.

Мухтасар қилиб айтганда, мамлакатимизда мустақилликнинг дастлабки йилларида ноқ ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларга зарур шарт-шароит яратиш беришга катта эътибор берилмоқда. Бинобарин, «Ёшлар йили» Давлат дастури доирасида амалга оширилган кенг қўллаб-қувватлашга асосланган чора-тадбирлар Президентимиз томонидан «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» сифатида белгиланган 2009 йилда ҳам давом эттирилди. Айниқса, қишлоқ ёшларининг ижтимоий-иқтисодий, маданий-маърифий шароитини янада яхшилаш, улар етук, ҳар томонлама баркамол авлод сифатида келажакимизнинг ҳал қилувчи кучига айланиши учун бр имкониятлар ишга солиниши шубҳасиз.

Амалдаги норматив-ҳуқуқий базани, унинг ёшлар манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид қисмини такомиллаштириш мақсадида инвентаризациядан ўтказиш жараёни Конституция ва кодекслардан ташқари бу соҳада 22 қонун, Ўзбекистон Президентининг 15 фармони ва 11 қарори, Вазирлар Маҳкамасининг 41 қарори, 32 идоравий-меъёрий ҳужжат мавжуд эканини кўрсатди.

Ҳар бир қонун, фармон ва қарор бутунги кунда олиб борилаётган кенг қўламини ислохотлар, ёшларга оид давлат сиёсатининг асосий йўналишлари ва дастурларининг мазмун-моҳиятига мослиги нуқтаи назардан атрофлича таҳлил қилинди. Бунда қайси қонун ҳужжатлари такомиллаштирилиши ва яна қандай янги ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилиниши лозимлигига

эътибор қаратилди. Айниқса, ёшларнинг бугунги кундаги эҳтиёж ва имкониятларини ҳисобга олган ҳолда, соғлиқни сақлаш, меҳнат, ижтимоий таъминот, таълим соҳаларида оид қонун ҳужжатларини янада такомиллаштиришга оид таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Илчи гуруҳ фаолияти натижасида бевосита ёшлар манфаатлари ва ҳуқуқларига дахлдор 130 дан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати тузилди, бу борада халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар ва хорижий мамлакатлар қонунчилиги қисий-ҳуқуқий таҳлил қилиниб, амалдаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича аниқ ва асосланган таклифлар тайёрланди.

Янги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари ишлаб чиқиш ҳамда амалдаги ҳужжатларга ўзгариш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифларда ёшларнинг ижтимоий таъминоти ва меҳнат қилиш ҳуқуқини таъминлаш масалаларига жиддий эътибор қаратилди.

Ёшларнинг бандлигини таъминлаш, улар орасида инисиллиқни бартараф этиш, салोҳият ва имкониятларни юзага чиқариш учун шарт-шароит яратиш давлатимизнинг

!!! «Ёшлар йили» Давлат дастури доирасида йил давомида қарийб 370 миллиард сўм маблағ сарфланиб, 184 та замонавий лицей ва коллеж барпо этилди. Умумтаълим мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга 364 миллиард сўм маблағ сарфланди. Қарийб 1875 та мактабда қурилиш, реконструкция ва таъмирлаш ишлари бажарилди.

ЁШЛАР ҲУҚУҚ ВА МАНФААТЛАРИ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

ХАФТАЛИК ТЕЛЕДАСТУРЛАР

UZBEKISTON

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 23.00 «Иклим».

16.40 «Эл тинчлиги йўлида».
17.10 «Худудлар хаёти».
17.30 «Стандарт ва сифат».

13-YANVAR Seshanba

Кадрли телетомошанилар!
Профилактика муносабати билан
13 январь куни «Yoshlar» телеканалда

14.55 «Yoshlar» салони.
15.00 «Кичиклигимиз қахрамони».
15.20 «Қиш хаёли».

19.00, 22.00 «ДАВР».
19.30 «Ғолиб». Т/с.
20.10 «UzEX».
20.15 «Онақон қишлоғим».

21.05 «Жозмба».
21.30 «Пойтахт».
21.55 «Пойларим».
22.15 «O'zbekteletfilm» намоиши этади:

SPORT

7.00 «Бодрое утро».
8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)
8.25 «Малахов +».

TOSHKENT

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 М/с «Тоглик». 65-қисм.
18.10, 22.00 «Телекурер-маркет».
18.25 «Тошкент-2200».

05.00, 09.05 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Но-
вости
09.25 Малахов +
10.25 Модный приговор

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Ве-
сти».
11.30, 14.20 «Местное время.
Вести - Москва».

16.00, 16.55 Т/с «Остаться в жи-
вых».
18.30, 20.30 «Универ».
22.00 Комедия «Кто твои пред-
ки?»

01.00 Х/ф «Розвэлл: Атака при-
шельцев».
05.00 Х/ф «Завхватчик».
07.00 Т/с «Черный ворон».

08.00, 04.00 «Клуб детективов».
08.55 Музыка.
09.00 Телемагазин.
09.30-10.30 М/ф.

РОССИЯ

05.00 «Доброе утро, Россия!»
08.55 «Сотворившая чудо».
09.50 Т/с «Эксперты».
10.45, 17.55 «Вести. Дежурная
ниша».

06.00 «Сегодня утром».
09.05 Т/с «Скорая помощь».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00,
23.00 «Сегодня».

ТНТ

06.00 Т/с «Мое второе «я».
07.00, 14.00, 19.00 «Такси».
07.30 М/с «Приключения Джим-
ми Нейтрона, мальчика-гения».

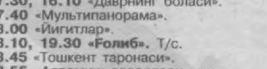
17.00 Х/ф «Бармен из «Золотого
якоря».
17.30 Х/ф «Бремен из «Золотого
якоря».

UZBEKISTON

ВАТАН ХИМОЯЧИЛАРИ КУНИ
5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 22.55 «Иклим».

17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 Миллий кино: «Қасамбёд».
19.05 «Жанговар сафда».

14-YANVAR Chorshanba

7.30, 16.10 «Давринг боласи».
7.40 «Мультипанорама».
8.00 «Ингилтар».

19.00, 22.00 «ДАВР».
20.20 «Келажак ағалари».
20.30 «Ешлар ва талим».

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 М/с «Тоглик». 66- қисм.
19.50 «Дурдона».
20.55 «Интервью».

SPORT

7.00 «Бодрое утро».
8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)
8.25 «Малахов +».

TOSHKENT

Ватан химоячилари кунли!
7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 Салом, Тошкент!».

05.00, 09.05 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Но-
вости
09.25 Малахов +
10.25 Модный приговор

11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
11.10, 19.20 ТВ - шифкор».
11.15, 20.05 Миллий сериал: «Туташ
тақдирлар».

13.00 М/с «Рена и Стимли».
14.30, 21.00, 23.40 «Дом 2».
16.00, 16.55 Т/с «Остаться в жи-
вых».

00.00 Т/с «Звездные врата».
01.00 Х/ф «Осада пришельцев».
05.00 Х/ф «Розвэлл: Атака при-
шельцев».

08.00, 04.00 «Клуб детективов».
08.55 Музыка.
09.00 Телемагазин.
09.30-10.30 М/ф.

РОССИЯ

05.00 «Доброе утро, Россия!»
08.55, 03.40 «Ирония судьбы
Юрия Яковлева».

06.00 «Сегодня утром».
09.05 Т/с «Скорая помощь».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00,
23.00 «Сегодня».

ТНТ

06.00 Т/с «Мое второе «я».
07.00, 14.00, 19.00 «Такси».
07.30 М/с «Приключения Джим-
ми Нейтрона, мальчика-гения».

17.00 Х/ф «Бармен из «Золотого
якоря».
17.30 Х/ф «Бремен из «Золотого
якоря».

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 23.00 «Икким»
7.05 «Емгир симфонияси». Т/с.
7.35, 8.35, 10.30, 14.15, 16.15, 17.10, 17.55, 18.55, 20.00, 20.50 ТВ - анонс.
7.40 «Икки дарё оралигида»
8.00 «Ахборот»
8.40, 18.00 Миллий сериал: «Турмуш чорраҳаларида»
9.30 «Ихбор»
9.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Қўриқхона манзаралари»
«Болалар сайёраси»
9.45 «Андерсен эртаклари». М/с.
10.10 «Цирк, цирк, цирк»
10.35 «Мозий сирлари»
10.55 «Сизнинг адвокатингиз»
11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот»
11.10, 19.20 «ТВ - шифокор»
11.15, 20.05 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар»
11.50 «Ахборот». (Инглиз/Т/с)
12.55, 21.55 «Елмас куш». Т/с.
14.20 «Олам ва одам» дастури: «Жилволаманган Африка»
15.10 Миллий сериал: «Сардор»
15.40 «Рағиб дунё»
16.00 «Текзор хабарлар»
16.20 «Воқеа»
16.45 «Дунё манзаралари»

17.15 «Маҳалла»
«Болалар сайёраси»
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар»
18.50 «Олтин мерос»
19.00 Тошкент - 2200. «Тарих кўзгуси»
19.25, 19.55, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Ватанимни қуйлайман»
21.30 «Бекат»
23.05 «Шов-шув». Т/с.
23.55-24.00 Тунги навалар.
«Ўзбекистан»
24.00 Кўрсатувлар дастури.
00.05 Миллий сериал: «Сардор»
00.35 «Бекат»
01.00 «Ахборот». /рус/.
01.30 «Ешлар майдони»
02.00 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар»
02.40 «Тарих кўзгуси»
03.00 «Ахборот». /инглиз/.
03.10 «Тарангум»
03.50 «Нафас олами»
04.00 «Ахборот»
04.30 «Олтин мерос»
04.35 «Икки дарё оралигида»
04.55 Миллий сериал: «Турмуш чорраҳаларида»
05.45-05.55 Тонги навалар.
6.55 «Yoshlar» саломи.
7.00, 17.00 «Ешлар майдони»

15-YANVAR Payshanba

7.30, 16.10 «Дарнинг боласи»
7.40 «Мультипаранорама»
8.00 «Қиш хаёли»
8.10, 19.30 «Ғолиб». Т/с.
8.45 «Тошкент таронаси»
8.55 «Алломиш авлодлари»
9.00 «Ошиш». Т/с.
9.50, 12.50, 20.10 «UzEX»
9.55 «Буғудан эсалик»
10.00, 13.00, 16.00 «ДАВР»
10.10 «Қишлоғини қаҳрамони»
10.30 «KINOMANIYA»
11.00 Ватан химоячилари кўнига бағишланган тантанали йилгили ва концерт.
12.30 «Тасвир ва таассурот»
12.55 «Кун тартиби»
13.10 «Чемпион»
13.30 «Автопатруль»
13.50 «Соғинч қорлари»
14.00, 20.45 «Шаҳзоданинг қўшиғи». Т/с.
14.45 «Телетухфа»
14.50 «Ватаним менинг»
15.00 «Секри кўлар»
15.50 «Онажон қўшогим»
15.55 «Ватан химоячилари»

16.20 «Қора ўрдак». М/с.
17.30 «Тўғри сўзинг тўқмоғи». Б/ф.
18.40 «Қорли навалар»
18.50 «Темурхон насила»
18.55 «Ватан хизматида»
19.00, 22.00 «ДАВР»
20.20 «Жангвор сафда»
20.40 «Ватан химоячилари»
21.35 «Харбийлар»
21.40 «Янги йил навалари»
21.55 «Алломиш авлодлари»
22.30 «Яшаш сирлари»
22.50 «Хавф-намот». Т/с.
23.35 «Юрт тинчилиги»
7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30, 19.25 Бизнес-«Пойтахт»
9.35, 18.55 Т/с «Эмеральда»
9.00, 18.10, 22.00 «Телекурер - маркет»
9.15, 9.40, 10.20, 11.25, 18.50, 21.25, 21.50 «Анонс»
9.20 «Тошкентда латифа»
9.30, 18.30, 21.30 «Пойтахт»
9.45 «Интервью»
9.55, 21.55 «Уайлар»
10.00, 19.30 «Музыка SMS»
10.25, 18.25 «Тошкент-2200»
10.30, 20.00, 22.30 «Пойтахт» /рус/.
10.40, 20.25 Т/с «Милларос»
11.10 «Саломат бўлинг». /рус/.

11.20, 20.20 «Тошкент-2200» /рус/.
11.30-13.10 Кин. «Титаник». 1-қисм.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 М/с «Тоғлик». 67-қисм.
19.50 «Икитисод-ревию» /рус/.
20.55 «Интервью» /рус/.
21.05 «Жозайа»
22.15 «Қўрғин ҳамоли»
23.00 Кин. SMS со звездани.
22.55-00.35 Кин. «Титаник». 2-қисм.
SPORT
7.00 «Бодро утрос»
8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)
8.25 «Малахов +»
8.15 «Тет-а-тет»
9.30, 21.30 «Хабарлар» (узб)
9.50, 23.25 «Властелин моря». Сериал.
10.50 Профессионал бокс. Рейтинг жанглари.
11.50-13.25 Футбол — 2008. Клублар ўртасида жаҳон чемпиони. Ярим финал.
18.00 «Тет-а-тет»
18.10 «Спорт салтанати»
18.50 «Кутлу шифо»
19.30 Футбол. ФИФА. Дунёнинг энг яхши футболчилсини аниқлаш маросими.
20.10 «Ринг кироллари»
20.40 «Монтеркосто». Сериал.
21.50 «Интерфутбол»
00.25 «Туннинг осуда бўлсин»

РОССИЯ

05.00, 09.05 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.25 Малахов +
10.25 Модный приговор
11.25 Контрольная закупка
12.15 Т/с «Агент национальной безопасности»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить
15.20 Т/с «Огонь любви»
16.10 «Давай поженимся!»
17.00 Федеральный судья
18.00 Вечерние новости
18.20 «Пусть говорят»
19.10 Т/с «След»
20.00 Т/с «Богатая и любимая»
21.00 «Время»
21.30 Т/с «Широкая река»
22.35 Т/с «Спасите наши души»
23.30 Ночные новости
23.40 Х/ф «Миротворцы»
02.00, 03.05 Х/ф «Цветы от победителей»
03.50 Сериал «Акула»

10.45, 17.55 «Вести. Дежурная часть»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести»
11.30, 14.20 «Местное время. Вести - Москва»
11.50 М/ф «Коротышка-зеленые штанишки»
12.00 Т/с «Бандитский Петербург»
14.40 Т/с «Ваша честь»
15.40 «Суд идет»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.30 «Местное время. Вести - Московская область»
18.05 Т/с «Женщина без прошлого»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.30 «Местное время. Вести»
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Срочно в номер 2»
22.50 «Алые паруса Василия Ланового»
23.45 «Вести +»
00.05 «Черная книга»
02.35 «Дорожный патруль»
02.50 Т/с «Люди в деревьях»
03.35 Т/с «Большая любовь 2»
04.30 «Городок»

16-YANVAR Juma

6.55 «Yoshlar» саломи.
7.00, 17.00 «Ешлар майдони»
7.30, 16.10 «Дарнинг боласи»
7.40 «Мультипаранорама»
8.00 «Қиш хаёли»
8.10, 19.30 «Ғолиб». Т/с.
8.45 «Тошкент таронаси»
8.55 «Алломиш авлодлари»
9.00 «Ошиш». Т/с.
9.50, 12.50, 20.10 «UzEX»
9.55 «Буғудан эсалик»
10.00, 13.00, 16.00 «ДАВР»
10.10 «Қишлоғини қаҳрамони»
10.30 «KINOMANIYA»
11.00 Ватан химоячилари кўнига бағишланган тантанали йилгили ва концерт.
12.30 «Тасвир ва таассурот»
12.55 «Кун тартиби»
13.10 «Чемпион»
13.30 «Автопатруль»
13.50 «Соғинч қорлари»
14.00, 20.45 «Шаҳзоданинг қўшиғи». Т/с.
14.45 «Телетухфа»
14.50 «Ватаним менинг»
15.00 «Секри кўлар»
15.50 «Онажон қўшогим»
15.55 «Ватан химоячилари»

14.30, 21.00, 00.05 «Дом 2. Жизнь»
16.00, 16.55 Т/с «Остаться в живых»
18.30, 20.30 «Универ»
22.00 Комедия «Доспехи бога 2. Операция «Кондор»»
10.35 «Убойной ночи»
01.05 «Убойная лига»
02.20 «Дом 2. Новая любовь»
03.15 «Необъяснимо, но факт»
«Дурман-трава»
04.10 «Ночные игры»
08.00 М/ф.
09.00 М/с «Гадкий утенок»
09.30 М/с «Тройной Зет»
10.00 М/с «Кот по имени Ик»
10.30 М/с «Отель зомби»
11.00, 17.00 Т/с «Ангел»
12.00, 04.00 Т/с «Граф Монте-Негро»
13.00 Д/ф «Тайные знаки. Знаю, когда умру, Игорь Тальков»
14.00 Д/ф «Разрушители мифов»
15.00, 19.00 Т/с «Звездный корабль Галактика»
16.00, 21.00 Т/с «Женщины и смерть»
18.00, 23.00 Т/с «Охотники на монстры»
20.00, 03.00 Т/с «Крепкий орешек Джейн»
22.00 Д/ф «Тайные знаки. Приворотное зелье»
00.00 Т/с «Звездные врата»
01.00 Х/ф «Перехватчики»
05.00 Х/ф «Осада пришельцев»
07.00 Т/с «Черный ворон»
08.00, 04.00 «Клуб детективов»
08.55 Музыка.
09.00 Телемагазин.
09.30-10.30 М/ф.
10.30, 14.30, 21.00, 02.00 «Состав преступлений»
11.00, 16.00, 23.00 Вне закона.
11.30, 18.00 Т/с «Комиссар Рекс»
12.30 Х/ф «Змеелов»
15.00, 19.00 Судебные страсти.
16.30 Т/с «Безмолвный свидетель 2»
17.00, 00.00 Т/с «Закон и порядок: Преступные намерения 5»
20.00, 01.00 Т/с «Опера. Хроники убойного отдела»
21.30, 03.00 Т/с «Отряд «Анти-террор»»
22.30 «Брачное чтиво»
23.30 Т/с «Безмолвный свидетель 2»
02.30 «Карданный вал +»
06.00 Т/с «Секретный агент Мак-Гайвер»
07.00 «Самое смешное видео»

08.00 М/с «Зена - королева воинов»
08.55, 15.00 М/с «Смешарики»
09.00 М/с «Приключения Вуди и его друзей»
09.30, 19.00 Т/с «Папины дочки»
10.00, 22.00 Т/с «Рыжак»
11.00, 20.30, 02.00 «Истории в деталях»
11.30 Т/с «Кто в доме хозяйин?»
12.00 Х/ф «Влюбленный агент»
13.00, 21.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
14.00 Т/с «Школа №1»
15.30 М/с «Космические охотники на дарков»
16.00 М/с «Все псы попадают в рай»
16.30 М/с «Приключения Вуди и его друзей»
17.00 М/с «Друпи-суперсыщики»
17.30 М/с «Чародейки»
18.00 Т/с «Джинн дома»
18.30 «Галилео»
19.30 Т/с «Кадетство»
20.00 Х/ф «Большое дело»
00.45 Т/с «6 кадров»
01.30 «Смешнее, чем кролики»
02.30 «Слава Богу, Новый год!»
03.40 Т/с «Анатомия страсти»
05.40 Т/с «О.С. - одинокие сердца»

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 22.55 «Икким»
7.05 «Емгир симфонияси». Т/с.
7.35, 8.35, 10.10, 14.15, 16.15, 17.10, 17.55, 18.55, 20.00, 20.50 ТВ - анонс.
7.40 «Икки дарё оралигида»
8.00 «Ахборот»
8.40, 18.00 Миллий сериал: «Турмуш чорраҳаларида»
9.30 «Ихбор»
9.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Ноҳир хазира»
«Болалар сайёраси»
9.45 «Андерсен эртаклари». М/с.
10.15 «Талимга эътибор - келажакка эътибор»
10.35 «Хондон»
11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот»
11.10, 19.20 «ТВ - шифокор»
11.15, 20.05 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар»
11.55 «Эски альбом»
12.55, 21.50 «Елмас куш». Т/с.
14.20 «Олам ва одам» дастури: «Жилволаманган Африка»
15.10 Миллий сериал: «Сардор»
15.55 «Келажак борбони»
16.20 Тошкент - 2200. «Тарих кўзгуси»
16.40 Ю. Ражабий номидаги маком ансамблининг концерти.

17.15 «Саломатлик дастури»
«Болалар сайёраси»
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар»
17.55 «Сизнинг адвокатингиз»
18.50 «Олтин мерос»
18.55 «Минг бир ривоят»
19.00 «Зиё» студияси: «Эътиқод мустақкамлиги йўлида»
19.25, 19.55, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Соз сеҳри»
21.30 «Муқаддас кадамжолар»
23.50 «Шов-шув». Т/с.
23.55-24.00 Тунги навалар.
«Ўзбекистан»
24.00 Кўрсатувлар дастури.
00.05 «Юртим бўйлаб» дастури: «Ноҳир хазира»
00.15 Миллий сериал: «Сардор»
01.00 «Ахборот». /рус/.
01.30 «Ешлар майдони»
02.00 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар»
02.40 «Тошкентнома»
02.55 Миллий кино: «Қора ёл»
04.00 «Ахборот»
04.30 «Олтин мерос»
04.35 «Икки дарё оралигида»
04.55 Миллий сериал: «Турмуш чорраҳаларида»
05.45-05.55 Тонги навалар.

16-YANVAR Juma

6.55 «Yoshlar» саломи.
7.00, 17.00 «Ешлар майдони»
7.30, 16.10 «Дарнинг боласи»
7.40 «Мультипаранорама»
8.00 «Қиш хаёли»
8.10, 19.30 «Ғолиб». Т/с.
8.45 «Тошкент таронаси»
8.55 «Алломиш авлодлари»
9.00 «Ошиш». Т/с.
9.50, 12.50, 20.10 «UzEX»
9.55 «Буғудан эсалик»
10.00, 13.00, 16.00 «ДАВР»
10.10 «Қишлоғини қаҳрамони»
10.30 «KINOMANIYA»
11.00 Ватан химоячилари кўнига бағишланган тантанали йилгили ва концерт.
12.30 «Тасвир ва таассурот»
12.55 «Кун тартиби»
13.10 «Чемпион»
13.30 «Автопатруль»
13.50 «Соғинч қорлари»
14.00, 20.45 «Шаҳзоданинг қўшиғи». Т/с.
14.45 «Телетухфа»
14.50 «Ешлик бағзи»

15.00 «Мўйлакам сеҳри»
15.55 «Ватан хизматида»
16.20 «Қора ўрдак». М/с.
17.30 «Тўғри сўзинг воқеаси». Б/ф.
18.40 «Қишлоқдаги тендошим»
18.55 «Ватан химоячилари»
19.00, 22.00 «ДАВР»
20.20 «Жангвор сафда»
20.40 «Ватан хизматида»
21.35 «Харбийлар»
21.40 «Янги йил навалари»
21.55 «Алломиш авлодлари»
22.50 «Хавф-намот». Т/с.
23.35 «Юрт тинчилиги»
7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30, 19.25 Бизнес-«Пойтахт»
9.35, 18.55 Т/с «Эмеральда»
9.00, 18.10, 22.00 «Телекурер-маркет»
9.15, 10.20, 11.35, 18.50, 21.25, 21.50 «Анонс»
9.20 «Дурдона»
9.30, 18.30, 21.30 «Пойтахт»
9.40 «Эртанинг эггалари»
9.55, 21.55 «Уайлар»
10.00, 19.30 «Музыка SMS»
10.25, 18.25 «Тошкент-2200»
10.30, 20.00, 22.30 «Пойтахт» /рус/.
10.40, 20.25 Т/с «Милларос»
11.10 «Саломат бўлинг». /рус/.

11.20, 20.20 «Тошкент-2200» /рус/.
11.30-13.10 Кин. «Титаник». 2-қисм.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Афиша» /рус/.
19.50 «Саломат бўлинг»
20.55 «Репортаж» /рус/.
21.05 «Жозайа»
22.15 «Маурифт фидойилари»
22.50 Кин. SMS со звездани.
22.55-00.25 Любимые кинофильмы: «Операция Ы и другие приключения Шурика»
SPORT
7.00 «Бодро утрос»
8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)
8.25, 9.25 Анонс.
8.25 «Малахов +»
8.15 «Тет-а-тет»
9.30, 21.30 «Хабарлар» (узб)
9.50, 23.25 «Властелин моря». Сериал.
10.50 «Профессионал бокс. Рейтинг жанглари»
11.50-13.25 Футбол — 2008. Клублар ўртасида жаҳон чемпиони. Ярим финал.
18.00 «Тет-а-тет»
18.10 «Бразил авлоди»
18.50 Д/ф «Японские национальные игры»
19.00 Биатлон. Кубок мира.
20.00 Футбол. Испания чемпиони шариқи.
20.40 «Монтеркосто». Сериал.
21.50 «Интерфутбол»
00.25 «Туннинг осуда бўлсин»
06.00 Т/с «Секретный агент Мак-Гайвер»
07.00 «Самое смешное видео»

РОССИЯ

05.00, 09.05 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.25 Малахов +
10.25 Модный приговор
11.25 Контрольная закупка
12.15 Т/с «Агент национальной безопасности»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить
15.20 Т/с «Огонь любви»
16.10 «Давай поженимся!»
17.00 Федеральный судья
18.00 Вечерние новости
18.20 «Пусть говорят»
19.10 Т/с «След»
20.00 Т/с «Богатая и любимая»
21.00 «Время»
21.30 «Василий Лановой. И страсть, и слезы, и любовь...»
22.35 София Ротару, группа «ВИА Гра» и другие в концерте Валерия Меладзе
00.20 Х/ф «Сломанная стрела»
02.15 Х/ф «Удача вам, господа!»
03.55 Х/ф «Детский мир»

10.00 Т/с «Эксперты»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести»
11.30, 14.20 «Местное время. Вести - Москва»
11.50 М/ф «Ягужиха-путешественница»
12.00 Т/с «Бандитский Петербург»
14.40 Т/с «Ваша честь»
15.40 «Суд идет»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.30 «Местное время. Вести - Московская область»
18.05 Т/с «Женщина без прошлого»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.30 «Местное время. Вести»
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Аншлаг. Старый Новый год»
00.15 Х/ф «Снегурочка для взрослого сына»
02.05 Триллер «Глоки»
03.45 «Дорожный патруль»
04.00 Комедия «Любовь не стоит ничего»

16-YANVAR Juma

6.55 «Yoshlar» саломи.
7.00, 17.00 «Ешлар майдони»
7.30, 16.10 «Дарнинг боласи»
7.40 «Мультипаранорама»
8.00 «Қиш хаёли»
8.10, 19.30 «Ғолиб». Т/с.
8.45 «Тошкент таронаси»
8.55 «Алломиш авлодлари»
9.00 «Ошиш». Т/с.
9.50, 12.50, 20.10 «UzEX»
9.55 «Буғудан эсалик»
10.00, 13.00, 16.00 «ДАВР»
10.10 «Қишлоғини қаҳрамони»
10.30 «KINOMANIYA»
11.00 Ватан химоячилари кўнига бағишланган тантанали йилгили ва концерт.
12.30 «Тасвир ва таассурот»
12.55 «Кун тартиби»
13.10 «Чемпион»
13.30 «Автопатруль»
13.50 «Соғинч қорлари»
14.00, 20.45 «Шаҳзоданинг қўшиғи». Т/с.
14.45 «Телетухфа»
14.50 «Ешлик бағзи»

14.30, 21.00, 00.00 «Дом 2. Жизнь»
16.00, 16.55 Т/с «Остаться в живых»
18.30, 20.30 «Универ»
22.00 Комедия «Доспехи бога 2. Операция «Кондор»»
10.35 «Убойной ночи»
01.05 «Убойная лига»
02.20 «Дом 2. Новая любовь»
03.15 «Необъяснимо, но факт»
«Дурман-трава»
04.10 «Ночные игры»
08.00 М/ф.
09.00 М/с «Гадкий утенок»
09.30 М/с «Тройной Зет»
10.00 М/с «Кот по имени Ик»
10.30 М/с «Отель зомби»
11.00, 17.00 Т/с «Ангел»
12.00, 04.00 Т/с «Граф Монте-Негро»
13.00 Д/ф «Тайные знаки. Приворотное зелье»
14.00 Д/ф «Разрушители мифов»
15.00, 19.00 Т/с «Звездный корабль Галактика»
16.00, 21.00 Т/с «Женщины и смерть»
18.00, 23.00 Т/с «Охотники на монстры»
20.00 Т/с «Крепкий орешек Джейн»
22.00 Х/ф «Побег из Шоушенка»
01.00 Х/ф «Летитос Осирис»
03.00 Т/с «Крепкий орешек Джейн»
05.00 Х/ф «Перехватчики»
07.00 Т/с «Черный ворон»
08.00, 04.00 «Клуб детективов»
08.55 Музыка.
09.20 Предприниматель.
09.30-10.30 М/ф.
10.30, 14.30, 21.00 «Состав преступлений»
11.00, 16.00, 23.00 Вне закона.
11.30, 18.00 Т/с «Комиссар Рекс»
12.30 Х/ф «Преферанс по пятницам»
15.00, 19.00 Судебные страсти.
16.30 Т/с «Безмолвный свидетель 2»
17.00, 00.00 Т/с «Закон и порядок: Преступные намерения 5»
20.00, 01.00 Т/с «Опера. Хроники убойного отдела»
21.30, 03.00 Т/с «Отряд «Анти-террор»»
22.30 «Брачное чтиво»
23.30 Т/с «Безмолвный свидетель 2»
02.00, 02.30 «Брачное чтиво. Для взрослых»

08.00 М/с «Зена - королева воинов»
08.55, 15.00 М/с «Смешарики»
09.00 М/с «Приключения Вуди и его друзей»
09.30, 19.00 Т/с «Папины дочки»
10.00, 22.00 Т/с «Рыжак»
11.00, 20.30 «Истории в деталях»
11.30 Т/с «Кто в доме хозяйин?»
12.00 Х/ф «Влюбленный агент»
13.00, 21.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
14.00 Т/с «Школа №1»
15.30 М/с «Космические охотники на дарков»
16.00 М/с «Все псы попадают в рай»
16.30 М/с «Приключения Вуди и его друзей»
17.00 М/с «Друпи-суперсыщики»
17.30 М/с «Чародейки»
18.00 Т/с «Джинн дома»
18.30 «Галилео»
19.30 Т/с «Кадетство»
20.00 Х/ф «Обитель зла»
00.55 Х/ф «Плохой Санта»
02.40, 05.40 Т/с «О.С. - одинокие сердца»
07.10 Музыка на СТС.

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50 «Иклим».

19.55, 20.55 Эълонлар.
20.05 Миллий сериал: «Денгиздан томи».
20.35 «Шарқ тароналари».

17-YANVAR Shanba

12.25 «Онақон қишлоғим».
12.30 «Тошкентнома».
12.55 «Кун тартиби».

TOSHKENT

7.25 Курсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 Бизнес-«Пойтахт».

21.05 «Жозиба».
22.10 «Истыёвд».
22.25 «Мысли вслух».

ROSSIA

06.00, 10.00, 12.00, 18.00 Но-
вости
06.10 «Звезды эфира». Веселые
ребята

06.50 «Вся Россия».
07.00 «Сельский час».
07.30 «Диалоги о животных».

10.00 «Школа ремонта». «Работа
над ошибками».
11.00 Д/ф «Пропавшие».

18.00 Х/ф «Побег из Шоушенка».
21.00 Д/ф «С поправкой на неиз-
вестное».

02.00 «Брачное чтиво. Для взрос-
лых».
07.00 «Каламбур».

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иклим».

20.10 Миллий сериал: «Денгиздан то-
ми».
20.40 «Кўнгил қўшиқ истаиди».

18-YANVAR Yakshanba

8.30 «Беляничка ва Розочка». Б/ф.
9.40 «Якшанба нуноштаи».
10.00 «Ватанпарвар».

TOSHKENT

7.25 Курсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 Бизнес-«Пойтахт».

19.45 «Тошкентда латифа».
19.55 «КИНОТАКДИМ».

ROSSIA

05.35 Комедия «Берегите женщин».
08.00 «Сам себе режиссер».
08.45 «Утренняя почта».

05.35 Комедия «Берегите женщин».
08.00 «Сам себе режиссер».
08.45 «Утренняя почта».

10.00 «Школа ремонта». «Двор-
цовое катри для дизайнера».
11.00 Д/ф «Меня не любят роди-
тели».

17.00 Д/ф «Городские легенды.
«Летучий голландец» Ладожского
озера».

02.30 «Приговоренные пожизнен-
но».
21.00, 21.30 «Брачное чтиво».
22.00 Х/ф «Шик».

ҲАҚИНИ КИМ ТЎЛАШИ КЕРАК?

Мен кўп қаватли уйнинг ўз номимга хусусийлаштирилган хонадонда яшайман. Кейинги йиллар давомида иситиш тизими нормал ишламагани, хоналарни иситиб беролмагани ва етказиб берилмаган иссиқлик учун пул талаб қилаверишганидан сўнг бета-ректарини иссиқлик манбаидан узиб қўйишга мажбур бўлдим. «Иссиқлик манбаи» ОАЖ ва ширкат вакиллари шунингдек бу ҳолат расмийлаштирилади. Аммо, иссиқлик етказиб берувчи ташкилот юқори қаватдаги квартирани иситиш учун сизнинг хонадонингиздан ўтган стаякдан фойдаланасиз деган ваз билан ҳар бир сто-

якка рафиқамнинг ишонасида 1600 сўмдан ушлаб қолаяпти. Шу тўғрисида?

Хонадондан ўтган, лекин мен фойдаланмайдиган иситиш стаякларига нисбатан Фуқаролик кодексининг 173-моддасида назарда тутилган тартибда сервитут белгилашни мумкинми?

Агар шундай бўлса, мен худди шу модданинг 6-қисми тартибда иссиқлик манбаи ташкилотига тўлаган ҳаққимни юқори қаватдаги хонадон эгасидан талаб қилишга ҳақлиманми?

Ш.ОТАЖОНОВ, Урганч шаҳри

Ходимнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолиш ҳолатлари Меҳнат кодексининг 164-моддасида кайд этилган бўлиб, унда умумий қоидага кўра, ходимнинг ёзма розилиги билан, бундай розилик бўлмаган тақдирда эса суднинг қарорига асосан меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши мумкин, дейилади.

Шу билан бирга сиз тилга олган ҳолат мазкур модда талабига кўра ходим меҳнат ҳақидан унинг розилигисиз мажбурий тарзда ушлаб қолинадиган ҳолатларга кирмайди. Коммунал хизмат ҳақлари бўйича ҳосил бўлган қарздорлик ва бу хусусдаги ҳар қандай низолар истемолчи ҳамда хизмат кўрсатувчи ташкилот ўртасида тузилган

шартнома шартларига мувофиқ тарзда ёки суд орқали ҳал этилиши лозим.

Фуқаролик кодексининг 173-моддасида белгиланган тартибга келадиган бўлса, ўзганинг ер участкасидан пайда ва транспортда ўта олиниши таъминлаш, электр узаткич, алоқа ва қувур линияларини ўтказиш ва улардан фойдаланиш, сув билан таъминлаш учун, шунингдек кўчмас мулк эгасининг эҳтиёжларини сервитут белгиламай туриб таъминлашни мумкин бўлмаган бошқа эҳтиёжларини қондириш учун сервитут белгилашни мумкин.

Сервитутнинг белгилашни ер участкаси эгасининг ушбу участкага эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни

тасарруф этиш ҳуқуқларидан маҳрум этмайди.

Сервитут белгилашни талаб қиладиган шахс билан ўзга ер участкасининг эгаси ўртасидаги битимга мувофиқ сервитут белгиланади ва у кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни рўйхатдан ўтказиш учун белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилиши лозим. Сервитутни белгилаш ҳусусида келиша олинмас ёки унинг шартларида муроСага келинмас, баҳс сервитут белгилашни талаб қилаётган шахсонинг даввоси бўйича суд томонидан ҳал этилади. Сиз билан боғлиқ вазиятда ҳам ҳақни талаб қилиш масаласини суд орқали ҳал этишингиз мақсадга мувофиқ.

БИР ЙИЛЛИК ШАРТНОМА

Мен фермер хўжалиги раҳбари бўлиб ишлаб келмоқдаман. Ҳар йили пахта ва дон маҳсулотларини давлат эҳтиёжлари учун шартнома шартларига мувофиқ тарзда етказиб бераман.

Мен фермер хўжаликда ишловчи ишчилар билан мuddатли (бир йилга) меҳнат шартномаси тузишга ҳақлиманми?

Ж.ОТАШЕВ,
Олот тумани

Фермер хўжалигидаги иш тартиби ишлар ҳажми тақсимоли мавжуд эҳтиёждан келиб чиққан ҳолда хўжалик бошлиғи томонидан белгиланади.

Меҳнат кодексининг 75-моддаси талабидан келиб чиққан тарзда, сиз ишчилар билан мавсумий, яъни муайян ишни бажариш вақтига мўлжаллаб шартнома тузишингиз мумкин.

ҚАЕРДА КЎРСАТИЛГАН?

Ҳарбий хизматчиларнинг даромадларига солиқ солиш имтиёзи 2009 йилдан бекор қилинадими ёки йўқми? Бу имтиёз қайси қонунда кўрсатилган?

А.МАНСУРОВ,
Богдод тумани

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазириликларининг, Миллий хавфсизлик хизматининг ҳарбий хизматчилари, ички ишлар органлари ҳамда боқхона органларининг оидий хизматчилари ва бошлиқлари таркибига кирувчи шахслар, шунингдек ўқув ёки синов йилларига қақирилган ҳарбий хизматта мажбурият — хизматни ўташ (хизмат вазифарини бажариш) муносабати билан олган пул таъминоти, пул муқофотлари ва бошқа тўловлар суммаларига даромад солиғи солинмайди. Мазкур қонун талаби Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 180-моддасида қайд қилинган.

ЎЗ УЙИНИГ — ЎЛАН ТЎШАГИНИГ

Ҳарбий хизматчиларга навбатсиз тарзда ер участкаси бериш тартиби амалдами?

Ҳарбий хизматчи бошқа жойга ишга юборилганда хизмат турур-жойи берилиши керакми? Агар бундай турур-жойи берилмаса, у қаерда туради?

Ж.КАМОЛОВ, Самарқанд шаҳри

Якка тартибда уй-жой куриш учун ер участкалари бериш Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг «Якка тартибдаги уй-жой курилиши тўғрисида»ги Низомни тасдиқлаш ҳақида» 2006 йил 30 декабрдаги 272-сонли қароридан белгиланган тартибда амалга оширилади. Унга кўра, 2008 йилнинг 1 январидан бошлаб якка тартибда уй-жой куриш учун ер участкалари кимовши савдолари асосида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда сотилиши белгиланган.

Вазирилар Маҳкамасининг 1992 йил 6 август кунги 36-сонли қарорига кўра, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати органларининг офицерлар таркибидagi шахсларига, мuddатдан ташқари хизматдаги прапоршиқларга, мичманлар ва ҳарбий хизматчиларга уларнинг эгаллаб келган уй-жой май-

донлари хизмат жойини ўзгартирганларида банд қилиб қўйилади, янги хизмат жойида хизмат уй-жой бинолари берилмайди. Агар бундай хизмат турур-жой билан ҳарбий хизматчини таъминлашнинг имкони бўлмаса, турур-жойни ижарага олган ҳолда яшаб туриш мумкин. Бундай ҳолда, ижарада турганлик учун амалдаги сарф-харажатлар доирасида (коммунал хизматлар ҳақи бундан мустасно) пул компенсация тўлаб берилди. Бу худудлар бўйича:

— Тошкент шаҳрида — энг кам ойлик иш ҳақининг тўрт бараваригача миқдорда;

— Нукус шаҳри ва вилоятлар марказларида — энг кам ойлик иш ҳақининг уч бараваригача миқдорда;

— Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарлари, туманлар марказлари ва аҳоли пунктла-

ТЎЛОВ ҚАЙСИ ВАЛЮТАДА БЎЛАДИ?

УШПО «Тошкенттеплоэнерго» корхонаси бизнинг хонадонларга иссиқ сув ўлчагич ўрнатиш учун шартнома тузиб, ҳисоблагич приборининг нарҳини 20-19 АҚШ долларига кўрсатган. Уй эгалари билан корхона ҳисоблагич учун чет эл валютасида пул тўлаш тўғрисида шартнома тузишга ҳақлими? Бу қайси қонунда кўрсатилган? Биз пенсияни миллий валютада оласак, долларни қаердан олиб тўлаймиз?

Биз яшаётган кўп қаватли уй 1964 йилда қурилган. Шу сабабли бизга Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг 1 март 2002 йилги 74-сонли қарори татбиқ этиладими? Мазкур қарор бекор қилинганми ёки амалда қўлланилаётганими?

М.ОЛИМЖОНОВ,
Миробод тумани

Фуқаролик кодексининг 354-моддасида белгиланишича, фуқаролар ва юридик шахслар шартнома тузишда эркиндилар. Ана шу қонун талабидан келиб чиққан ҳолда, шартноманинг шартлари тарафларнинг хоҳиши билан, яъни уларнинг ўзаро келишуви билан белгиланади.

Шу билан бирга, «Истемолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 10-моддасида ҳам товар (иш, хизмат)лар учун ҳақ тўлаш шакли ҳамда тартиби истемолчи билан сотувчи (ишлаб чиқарувчи, ижрочи) ўртасидаги келишувга биноан белгиланади дейилган. Бинобарин, тўлов шаклини қайси валютада белгилаш ва АҚШ долларларида ёки унинг миллий валютага нисбатан қийматини ҳисобга олган ҳолда тўловни амалга

ошириш таъқиқлини ҳусусида бирон бир чеклов йўқ. Шу боис, агар сиз шартнома тузмаган бўлсангиз, бундай шартларда шартнома тузишдан бош тортишингиз, тузилган тақдирда эса тўлов қийматини қайси валютада амалга ошириш бортасидаги тақлиф билан шартномада белгиланган тартибда иккинчи тарафга мурожаат қилишингиз мумкин. Чунки, Фуқаролик кодексининг 384-моддасида шартнома қандай шаклда тузилган бўлса, уни ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисидаги келишув ҳам шундай шаклда тузилади, башарти қонун ҳужжатларидан, шартнома ёки иш муомаласи одатларидан бошқача тартиб келиб чиқмаса дейилади. Шунингдек, бир тараф шартномани ўзгартириш ёки бекор қилиш ҳақидаги тақлиф-

га иккинчи тарафдан рад жавоби олганидан кейингина ёки тақлифда кўрсатилган ёхуд қонунда ёки шартномада белгиланган мuddатда, бундай мuddат бўлмаганида эса — ўттиз кунлик мuddатда жавоб олмаганидан кейин, шартномани ўзгартириш ёки бекор қилиш ҳақидаги талабни судга тақдим этиши мумкин.

Навбатдаги саволингизда тилга олинган Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг 1 март 2002 йилги 74-сонли қарори бугунги кунда бекор қилинганми? Унда 1991 йилгача қурилган уй-жойларнинг ички муҳандислик коммуникацияларини ва умумий равишда фойдаланиладиган жойларини реконструкция қилиш ва мукамал таъмирлаш масалалари назарда тутилган.

АҲАМИЯТИ БОРМИ?

Мустақилликка эришганимиздан кейин никоҳ шартномаси деган тушунча ҳам кириб келди. Айтингчи, бундай шартнома қачон тузишга тўғри бўлади, никоҳгача ёки никоҳ давомидами?

К.НУРИМБЕТОВ, Беруний тумани

Бунинг аҳамияти йўқ. Чунки, Оила кодексининг 30-моддаси талаби бўйича никоҳ шартномаси никоҳ давлат рўйхатига олинганига қадар ҳам, шунингдек, никоҳ даврида ҳам тузилиши мумкин.

Никоҳ давлат рўйхатига олинганига қадар тузилган никоҳ шартномаси никоҳ давлат рўйхатига олинган кундан бошлаб қучга кирди.

Бундай шартнома албатта ёзма равишда тузилиши ва нотариал тартибда тасдиқланиши лозим. Ушбу қоидага амал қилмаслик, никоҳ шартномасининг ҳақиқий эмас деб топилишига асос бўлади. Сабаби, бу шартнома узок мuddат амал қилади ва мулкий ҳуқуқ ҳамда мажбуриятларни белгилайди. Шу боис ундан келиб чиқадиган ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг аниқ ҳамда қатъий бўлишини белгилашда ёзмалиги ва нотариал тасдиқланиши муҳим ўрин тутди.

Иш тугашига яқин қолганда Ҳасан(исмлар ўзгартирилган) дўкон эгаси Сожида опага юзланди:
— Опа, сиздан бир нарса сўрамоқчи эдим.
— Ҳа, тинчликми?
— Тинчлик, опа. Уйдагилар тўй ҳаракатига тушиб қолган. Шунга озроқ пул керак эди. Бериб туролмайсизми?
— Ие, табриклайман. Ишқилиб, ўнгига бошласин. Пул тўйга керакми?
— Ҳа, агар пул топмасам, тўйни бошлаш олмайдими. У қизни ҳам бошқага узатворишади. Жон опа, ёрдам беринг.
— Қанча керак?
— 7 минг бўлса етарди.
Ҳасан илгари ҳам бир-икки марта пул сўраб, теъда қайтариб бергани учун, Сожида опа узок ўйланиб ўтирмади:
— Менда бунча йўғ-у, озроқ топиб беришим мумкин.
— Майли опа, қанча бўлса ҳам, — оғзи қулоғида, шоша-пиша рози бўлди Ҳасан. Эртасига Сожида опа унга 5000 доллар келтириб берди.
Орадан кўп ўтмай, тўй ҳам бўлиб ўтди.
Икки ойлардан кейин Ҳасан Сожида опадан яна қарзга пул сўради.
— Сен аввало олдин олган пул-

пайтида унинг ёнига кирар, у ёқ-бу ёқдан сўхбатлашиб ўтиришарди. Гап орасида Ҳасан «МТС» экспресс-тўлов карточкалари олди-сотдисидан шуғулланишини-ю, бундан яхшигина даромад топиши ҳақида гапириб, уни шерикчиликка таклиф қилди. Равшаннинг розилигини олган, касалхонадан чиққандан сўнг, бир неча бор унинг ёнига келиб, қарзга 2000-3000 доллардан пул олди. Қарзни қайтариш пайтида

пайдо бўлди-да, укаси сарёғ билан тижорат қилишини, Қаршидан 5 тонна сарёғ учун буюртма тушганини айтиб, яна пул сўради. Бир амиллаб 10 минг долларни кўлга киритгач, блокнотини Равшанга кўрсатиб, шу кунгача ундан 35 минг 100 доллар олганини, соф 1 млн. 800 минг сўм фойдаси йилганини айтиб, пуллари тез кунда қайтаришга ваъда берди...

Мен уларни айлантираялман. Алдасам, худо урсин», деб Равшанни имкон қадар хотиржам қилишга ҳаракат қилди. Хуллас, охириқабат Ҳасаннинг Равшандан олган жами қарзи 90 минг 100 долларга етди. Бирок, Ҳасан олган қарзини қайтариши хаёлига ҳам келтирмасди. Шундан сўнг Равшан тегишли органларга мурожаат қилишга мажбур бўлди...

пул топиб беришни сўради. Онаси аввалига ҳайрон бўлди. Сўнгра уйда бунча пул йўқлигини айтиб, тоғангдан сўраб кўр деди, маслаҳат берди. Кўп ўтмай укаси телефон қилиб, «опа, ўлгингиз пул сўраяпти. Тинчликми?» деб сўради. Гап нимадалигини билгач, рози бўлди. Бироздан кейин уйга кириб келган Фарҳод онасининг саволларига Ҳасанни илгаридан яхши танишини, ҳозир унга пул жудаям зарур бўлиб қолганини, агар ишонимасам, нотариусдан расмийлаштириб олишлари мумкинлигини айтиб, уни хотиржам қилди. Ҳасан келгач, у билан Фарҳоднинг онаси пулни олишга жўнашди. Йўлда Ҳасанга кимдир кўнгирак қилиб қолди. Ҳасан «ҳозир пулга кетаялгимиз. Ҳал бўлгандан кейин ўзим телефон қиламан» деб гапни қисқа қилди. Уканинг уйига келиб, пулни олишгач, тўғри нотариал идорага йўл олишди. У ерда Ҳасан Фарҳоднинг онасидан ўн кунда қайтариш шарти билан 7 млн. 375 минг сўм олгани ҳақида шартнома тузишди. Шундан сўнг ўн кунлар чамаси Ҳасан уларникига тез-тез келиб турди-ю, тўсатдан гойиб бўлди. Орадан уч ҳафтача ўтгач, кўнгирак қилиб, олти-етти кунларда пулни қайтараман деб хотиржам қилган бўлди-ю, бу сафар ҳам ваъ-

УСТОМОН ФИРИБГАР

ларни қайтаргин. Бўйинида шунча қарзинг бўла туриб, яна сўрайсанга?
— Нима қилай? Қарзларим қўнайиб кетди. Сиз хавотир олмаинг. Онам яқинда кредит олади. Икки-уч ҳафталадга қайтариб бераман.
У деб, бу деб, охири Сожида опадан яна 2300 доллар ундиган Ҳасан шу кетганча, қорасини кўрсатмади. Кута-кута тоқати тоқ бўлган Сожида опа унинг уйига боришга қарор қилди. Ота-онасини воқеадан хабардор қилиб, уларнинг гувоҳлигида Ҳасандан тилхат ёздириб олди.
Бу воқеа 2005 йил декабрь ойида бўлган эди. Орадан анча вақт ўтиб, яъни 2007 йилнинг май ойида Ҳасан Сожида опадан олган қарзининг 4000 долларини қайтариб, қолганини тез кунларда тўғрилаб беришни ваъда қилди-ю, дом-дараксиз кетди...

фойдадан Равшаннинг ҳам улушини беришни унутмади. Шу таразда икки ой ўтди.
Июнь ойининг бошларида Равшаннинг олдинга келган Ҳасан Андижондан карточкаларнинг катта партиясига «заказ» тушганини айтиб, бу сафар 15 минг 100 доллар пул сўради.
— Менда бунча пул нима қилади?
— Равшан ака, олти-етти кунда қайтараман. Бирортасидан топиб берсангиз ҳам майли. Шундоқ «шанс»ни кўлдан чиқармайлик. Фойдаси ҳам яхши бўлади.
Икки ой давомида 150-200 доллардан фойда олиб, мазахўрак бўлиб қолган Равшан бу илтимосга йўқ деёлмади. Эртаси кун Ҳасанга айтилган пулни берди. Орадан ўн кунча вақт ўтганда пайдо бўлган Ҳасан олган қарзини қайтариш ўрнига, маргилонлик танишларидан ҳам карточкаларга буюртма борлигини айтиб, яна пул сўради. Равшан аввалига кўнамади. Аммо Ҳасан у деб-бу деб охири кўндирди. Икки кундан кейин Равшандан 10 минг доллар ундиган Ҳасан пуллари «иш»га қўйишга равона бўлди. Кўп ўтмай

каларга катта миқдорда буюртма борлигини айтса, бошқа сафар 60 тонна ун борлигини, олиб сотишса, яхшигина фойда қўришлари мумкинлиги ҳақида башорат қилиб, яна 20 минг доллар ундирди. Кейинги келишида эса бандан бўшаган қоробкаларни бир доллардан олиб, Қозғистонда икки доллардан сотиш мумкинлигини айтиб, оғиз кўпиртирди. Натижада яна 16 минг долларни кўлга киритди. Кўп ўтмай пайдо бўлган Ҳасан Андижонда 80 мингта бандан бўшаган қоробкалар борлигини, бир доллардан олиб, икки доллардан сотишга харидор топиб қўйгани ҳақида лоф ура бошлади. Унинг баландларвоз гапларига лаққа тушган Равшан бу сафар наҳд 16 минг долларни қандай қилиб туқазганини билмай ҳам қолди. Орада Ҳасан Равшанни машинасига ўтказиб, Зангиотадаги қабристонга олиб боришни ҳам унутмади. «Равшан ака, бу ерда аждодларим ётишди. Сиз менга ишонмаяпсиз. Шунинг учун сизни бу ерга олиб келдим. Қасам ичиб айтманки, пуллариғизни еб юборганим йўқ,

шаркин?
— Кўкида 14 мингларга борадиёв. Агар бугун берсанг, ўн кунда калитни кўлингга оласан.
Мирвали ўша кунийёк 14 минг долларни Ҳасанга келтириб берди. Бир ҳафтадан кейин у Ҳасанга кўнгирак қилиб, янгилек бор-йўқлиги билан қизиққан эди, «яна уч-тўрт кундан кейин Фарғонага кетаман. Шу баҳонада машинани ҳам олиб келаман», деган жавобни эшитди. Орадан кунлар ўтди. Аммо машинадан ҳам, Ҳасандан ҳам дарак бўлмади. Бундан хавотирланган Мирвали Ҳасаннинг уйига боришга мажбур бўлди. Ҳасаннинг отаси ўғлининг анчадан бери уйга келмаётганлиги, ўзлари ҳам уни қидиришаётганлигини айтиб, Мирвалининг юрагига баттар гулгула солди...

Ҳаш-паш дегунча, қиш ҳам келди. Бу гал Ҳасаннинг тузоғига таниши Фарҳод илдинди. Ҳасан машина олиб-сотаятгани ҳақидаги уйдирмасини шунчалар ишонарли қилиб таъсирладики, Фарҳод шу захоти уйига кўнгирак қилиб, онасидан тез

дасида турмади. Бундан хавотирга тушган она ёнига Фарҳодни олиб Ҳасаннинг уйига қайтариб боришга мажбур бўлди. У ердан эса Ҳасанни топишолмади...
2008 йилнинг сентябрь ойида жиноят ишлари бўйича Шайхонтоҳур туман суди Ҳасан Парпиевнинг қилмишини кўриб чиқиб, уни етти йил озодликдан маҳрум этиш ҳамда жабрланувчиларга етказилган зарарни ундириш ҳақида ҳукм чиқарди. Бир қараганда ҳаммаси рисоладагидек. Аммо...
Оқорида Ҳасан Парпиевнинг айдолларига учиб анча-мунча пулларидан ажралганларни жабрланувчилар деб атадик. Лекин Равшанни ҳам уларнинг қаторига қўйиш тўғримикин? Аниқроқ айтидиган бўлсак, бошқалардан фарқи ўлароқ Равшаннинг бу ҳолга тушишига биринчи галда ўта соддалиги сабаб бўлса, иккинчидан нафисга қул бўлиб, мўмай даромад илнжини панд берди.
Аброр АРИПОВ,
Шайхонтоҳур туман
прокурорининг ёрдамчиси

Каттакўрғонлик Дилшод ва Рустам (исмлар ўзгартирилган) ишлаб пул топиш ниятида 2006 йилнинг эзида Россияга кетишди. Дилшод дастлаб Санкт-Петербургда шариҳидаги қурилышлардан бирида ишлашди. Кейинроқ у таниши Рустам билан иш излаб, Москва шаҳрига келди. Москвада Михаил деган киши кўп қаватли уйлардан

Веранинг жанжалидан сўнг ўйлаб-ўйлаб бир қарорга келган Дилшод Рустамга:
— Бу аёлда пул кўп. Уни тинчитиб, пуллари олиб қочиб кетамиз, — деди.
Шундоғам иш ёқмай турган Рустамга бу таклиф маъқул тушди-ю лекин бироз иккиланди.
— Қандоғ бўларкин, — деди у ўйлаб.

бермайман сенларга!
Аёл аччиқланиб кетишга чоеланганида Дилшод унга ташланди. Иккаласи аёлни полга йиқитиб, оёқ-қўлини боғлаб ташлашди.
Уларнинг мақсадини тушунган аёл йигитларга ёлвора бошлади:
— Қанча десаларинг бераман, фақат мени

мади. Шундан сўнг, у Рустамга телефон қилиб, аёлнинг манзилини қайта сўради. Бу сафар ноилжонликдан аёл ўз манзилини тўғри айтди. Манзилни алашмай топиб борган Дилшод калит билан уйга кирди. Аёл айтган жойдан 5000 доллар ҳамда яна битта қўл телефони олиб чиқди.
Қайтиб келган Дилшод Рустамга «ишни охирига етказамиз» деган маънода қаради. Оламлилик қиёфасини унутган йигитларнинг қўлларидаги қувалдан кўрган аёл кунни битганини тушунди...
Эртаси кун қотиллар авиакасасига бориб, Москва — Тошкент йўналиши бўйича чипта сотиб олишди. Кейин ўша, қотиллик содир этилган квартирига қайтишиб, аёлнинг жасдини ваннага солиб, устидан ҳар хил нарсалар ташлаб қўйишди. Шундан сўнг ҳеч нарса кўрмагандек, юртига қайтиб келишди.
Шу билан ёпнеги қозон ёпнегиғича қолгандек эди. Аммо... Тергов-сурштирув ишлари давомида калаванинг учу чиқиб қолди.
Айбланувчилар ўз қилмишларига тўлиқ икор бўлишди. Суд ҳукми билан улар ўзоқ йилларга озодликдан маҳрум этилди. Энди Дилшод ва Рустам ҳаётларининг энг навиқрон йилларини панжара ортнда, озодликни кўмсаб ўтказадилар.

биринда таъмирлаш ишлари борлигини айтиб, уларни Вера исмли аёл билан таништирди. Аёлнинг яшаш уйидан ташқари Перервь кўчасида ҳам уйи бор эди. У ўша уйини таъмирлатиш ниятида Дилшод ва Рустам билан савдолашиб, у ерга бошлаб борди.
Таъмирлаш ишлари бошлаб юборилгач, Вера куорна йигитлардан хабар олиб турди. Лекин аёлга ишчиларнинг иши унамаётгандек туюлди. Ҳақиқатан ҳам Дилшод ичкиликка берилиб, тайинли иш қилмас, Рустам эса у буюрган ишнинггина бажарарди. Уларнинг суқтақчилиги Верага ёқмади. У йигитларга:
— Ишни тезлаштирмасаларинг мендан бир тийин ҳам ололмайсанлар, — деб уришиб кетди.

— Бугёни менга қўйиб беравер, — деди Дилшод.
Ўша кун Дилшод Верага телефон қилиб, гап орасида бир келиб кетишини айтди. Аёл келгунича, Дилшод уйнинг балкондаги арқонни кесиб, чилвир тайёрлаб қўйди. Шу орада улар спиртли ичимлик ҳам ичиб олишди.
Уйга келган Вера ишчиларнинг ҳеч иш қилмай ўтирганини кўргач, жаҳли чиқиб бақира кетди:
— Алқасанлар, ишламайсанлар, пул

қўйиб юборинлар.
Аёлнинг ёлвора бошлаганидан ўзича ҳаволанган Дилшод қўлга личоқ олди:
— Қанча пулинг бор, қасрда?
Вера уйда 5 минг АКШ доллар бориғини айтди. Дилшод уйнинг манзилини сўраб, ёзиб олди. Сўнг аёлнинг сумкасида уйнинг калитини ва қўл телефони олиб, Рустамга Верани топишди. Ўзи эса аёлнинг уйдаги пуллари олиб келиш учун чиқиб кетди.
Дилшод Вера айтган манзилни топа ол-

5 МИНГ
ДОЛЛАРЛИК «ИШ»
А.АМРУЛАЕВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси АМИБ
катта терговчиси

Инсон фаолиятининг барча жабхаларини қамраб олган кескин глобаллашув жараёни ижобий характерга эга бўлиб, инсоният учун мислсиз имкониятлар эшигини очмоқда. Афсуски, содир бўлаётган бундай ўзгаришларнинг салбий томони ҳам борки, у ҳам бўлса бу жараённинг дунё тинчлигига хавф солувчи уюшган жиноятчилик, халқаро терроризм, наркобизнеснинг трансмилий характер тусини олишига қулай шарт-шароит яратилиши ва «паспортсиз муаммога» айланиши, инсоният ҳамда давлатлар миллий хавфсизлигига таҳдид қилишидир.

Хар қандай террористик тузилма ва унинг фаолияти, унинг молиялаштирилиш ҳажмига бевоқифликдир.

Дунё тажрибасидан маълумки, терроризмнинг барча турларининг бакуватта озукаси яширин иқтисодий дунёдан келиб чиқади. Айни пайтда, террористик ташкилотлар наркотик моддалар ишлаб чиқариш ва сотиш каби молия манбаларидан ҳам озиқланади. Бу ерда, мутахассисларнинг фикрича, наркобизнес билан машғул террористик гуруҳлар ва криминал тузилмалар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг ривожланиши ва мажбур кучларнинг тўпланиши юз беради.

Наркобизнес ва терроризмнинг

тимойи ва иқтисодий тараққиётига жиддий хавф туғдирмоқда.

Кокаин ишлаб чиқариш ва уни тарқатиш бўйича дунёда «етақчи»лардан ҳисобланган Колумбияда эса (колумбиялик наркобаронларнинг йиллик даромади йилига 3-5 миллиард долларни ташкил қилади) наркомафия мамлакатнинг айрим провинцияларидаги айрим-айрим гуруҳлар билан ҳамкорлик қилмоқда.

«Колумбия инқилобий ҳарбий кучлари» (КИХК) ва «Миллий озодлик армияси» (МОА) каби террористик ташкилотлар томонидан наркотик ишлаб чиқарувчилардан уларнинг лаборатория ҳамда наркотик моддалар етиштириладиган ерлар муҳофазаси, умуман, наркобизнеснинг хавфсизлигини таъминлашлари эвазига йилига қарийб 900 млн. доллар «солиқ» олар экан. Ўз капитал хавфсизлигини таъминлашда КИХК ва МОА жангчилари наркоплантацияларни йўқ қилиш операциясида иштирок этаётган ҳукумат ҳарбийларига ҳеч ақиланмасдан туриб ўт очмоқда.

«Наркодолларлар»нинг террористик ташкилотлар томонидан энг замонавий қурол-яроғ, алоқа воситалари ва бошқа зарурий ашё-

қияга, кейин Оврупага олиб чиқишдаги асосий транзит нуқтаси ҳисобланар эди. Шу даврда ўзининг қулай иқлим шароити ва аҳолисининг ўзга даромад манбаининг йўқлиги сабабли Афғонистон кўкнор опиумининг асосий етиштириб чиқарувчиси эди.

1979 йилда Ислмо инқилобининг галабасидан сўнг Эронда наркотик савдоси учун ўлим жазосини назарда тутган қонун қабул қилини, Миллий Ислмо гвардияси отряди махсус тайёргарликдан ўтган

эди. БМТ ёрдамида бир қатор давлат дастурлари жорий этилди. Буларнинг барчаси, бир неча ўн йилликлар мобайнида Эрон учун мамлакатда наркобизнес муаммосини ҳал қилишга имкон яратди.

«Олтин ярим ой»нинг бошқа бир

Наркотик ишлаб чиқарувчиларнинг тахминан 30-35 фоиз даромади «Толибон» Ислмо ҳаракати бюджетига тақсимланишини ҳисобга олсак, айнан шу даромад ҳаракатини молиялаштиришдаги асосий манба ҳисобланиши равшанлашади.

«Толибон» ва «Ал Қоида» етакчилари парчаланган ислмо экстремистик ва террористик ташкилотларини бириктириб, кўкнор опиуми ўстириш, йиғиб олиш, героинга айлантириш ва кейинчалик, аниқ йўналишда тайёр маҳсулотни Оврупа, Осиё ва Америка мамлакатларига юбориш, шунингдек, пул жамғармаларини Яман, Судан ва Покистон молия тузилмалари орқали ишга қўшиш операциясининг бирламчи тизимини ишлаб чиққан эдилар.

Айни чоғда, экстремист мафкурачилари наркотикнинг таъқиқланишини террористик амалиётнинг реаллиги, гўё кўкнор опиуми етиштириб чиқариш ижобий ҳодиса эканлиги,

чунки у мусулмонлар томонидан эмас, балки «кофирлар» томонидан истеъмол қилиниши каби турфа хил уйдирмалар билан оқлашга уриндилар. Шунингдек, героин сиёсий таъсир воситасига айлантирилди деган идеологик ас-

талардан ҳисобланишини Шри-Ланка ҳукумати яқши тушунади. Шу билан бир қаторда «Тамил озодлиги йўлбарслари»га қарши ҳукумат ҳаракати, наркотик тарқатишига қарши умумдавлат миқёсидаги курашда фойдаланишда қўл келадиган миллий захиранинг заифлаштирилмоқда.

Шундай қилиб, Шри-Ланка ҳукумати икки фронт оралигида жанг олиб боришга мажбур бўлмоқда.

«Ва мамлакатининг қўшма армияси» Мымнадаги наркотик савдосини назорат қилувчи йирик қуролли тузилма саналади. У ақсарият ҳолда ёшлар ва ишчилар орасида кўпроқ фойдаланиладиган ва амфитаминлар юбориладиган Тайланд негачалари бўйича ҳаракат қилади.

Ирландия республикаси армияси (ИРА) Европадаги энг йирик террористик ташкилотлардан ҳисобланади. Мана кўп йилдирки, ИРА ва «Ольстер Эркинларвар кучлари» Буюк Британия полицияси томонидан наркотик савдоси, зуравонлик ва одам ўғирлаш жиноятларида гумон қилинмоқда.

Хулоса ўрнида шунини таъкидлаш керакки, ўзининг мафкураси, намоийш этаётган мақсадлари, ташкилот тузилмаси ва усулларидан қатъи назар, наркобизнесдан тушган даромадларсиз деярли ҳеч бир террористик ташкилот ҳаёт кечириши мумкин эмас.

НАРКОБИЗНЕС ВА ТЕРРОРИЗМ

ҳамкорлиги, асосан, наркотик воситалар ва психотроп моддалар савдосидан келиб тушадиган мўмай даромадларда кўзга ташланади.

Чунончи, БМТ экспертларининг кузатишларига кўра, наркоиндустриянинг йиллик айланмаси 600 миллиард АҚШ доллари, яъни халқаро савдо-сотиқнинг 8 фоизини ташкил этади.

Наркотик моддалар савдосидан келиб тушадиган даромад 300 дан 2000 фоизини ташкил этади. Бу эса жиноий тузилмаларни ўзига ром этадиган омиллардан биридир. БМТнинг бутун жаҳондаги наркотик савдоси ҳолатига оид маърузасида таъкидлаганидек, дунё наркобизнеси айланмаси жаҳон автоиндустрияси ва «қора металл» айланмасидан ҳам ошиб тушар экан.

Наркоиндустриянинг терроризм билан жуфтлиги тасодифий бўлмай, балки бу нарса нафақат ўз-ўзини таъминлаш, балки катта даромад келтирувчи бизнесни бунёд этишга ҳам замин яратади.

Бой ҳарбий ҳаракат тажрибасига эга террористлар наркофурушларни қурол-аслаҳа билан таъминлайди, наркотик етиштирувчилар эса террористларга, уларнинг қундалик пул топиш манбаларидан анча юқори турадиган молия манбаларига йўл очиб беради. Наркофурушлар, шунингдек, пулни ноқонуний йўл билан етказиш ва тақсимлашда ҳам катта тажрибага эга.

Ўз манфаатлари йўлида бир-бириндан фойдаланадиган ва наркоиндустрия жиноий тузилмалари билан «бирга ишлашувчи» террорист ташкилотларнинг рўйхати ниҳоятда узун.

Масалан, Марказий Америка мамлакатларида наркокартертелларнинг ноқонуний ҳарбий тузилмалар билан ҳамкорлиги минтақадаги давлатларнинг сиёсий, иж-

лар сотиб олишга ишлатилиши уларнинг «яшовчанлиги»га хизмат қилмоқда.

Перу ҳукумати томонидан жорий қилинган наркобизнес инфратузилмасини йўқ қилишга қара-

маммлакати бўлган Афғонистонда вазият бунга қарама-қарши йўналишда ривожланиди. Бу ерда ўтган асрнинг 70 йиллари охиригача мамлакатда кўкнор опиуми ишлатиш, асосан, ҳўжалик кўринишида кечди.

1970-1980 йиллардаги қатор сиёсий воқеалар натижасида вазият ўзгариб, бу мамлакатни ижтимоий-сиёсий инқирозга олиб келди. Бу вақтда Покистон худудий сарҳадларида ҳозирги наркобизнес инфратузилмасининг пойдевори қурилган эди.

1990 йилдаги фуқаролик уруши, асосан аграр секторидан ташкил топган, мамлакатнинг ўзи шундоқ ҳам заиф иқтисодиётини синдирди. Айнан 1990 йилларда Афғонистон энг асосий кўкнор опиуми ишлаб чиқарувчи ва дунё бозорига етказиб беришчи мамлакат эди. Ўша вақтда давлат худудининг 70% кўкнор опиуми экинзорларига мўлжалланган эди.

Ушбу вазият 1994 йилда ҳукумат учун жадал ҳарбий курашни бошлаган ва 1996 йилга келиб мамлакатнинг 90% худудиди ўзининг назоратини ўрнатган «Толибон» ҳаракати наркотик ишлаб чи-

қариш масаласида қатъий фикрни эгаллаб туриши билан боғлиқ эди. Расман толиблар тизими наркотик истеъмоли ва кўкнор опиумини тайёрлашни шариат қонунига эид деб ҳисобласа-да, амалда уларни қўллаб-қувватлади, кенг миқёсда кўкнор опиумини экиш эса қонунаштририлди.

«Тамил озодлиги йўлбарслари» етакчилари, йирик наркобаронлар ва террорист гуруҳлар, энг аввало, «ВА мамлакатининг қўшма армияси» билан яқин алоқа бўлиб келмоқда. Ташкилот аъзоларини героин олиб ўтказувчи сифатида фойдаланишга бериш эвазига «тамил йўлбарслари» жангарилар тайёрлашда ва қурол олишда ёрдам олмақда.

Наркотикларни олиб ўтиш йўналишида мамлакатнинг асосий нуқ-

никацион технологиялари ва спутник алоқалари воситаларини харид қилишга имкон яратади. Айни пайтда, баъзи террористик гуруҳларда анча катта миқдордаги маблагчи талаб этувчи оммавий қирғин қуроллари – ядровий, биологик ёки кимёвий қуролларни ишлаб чиқариш ёхуд харид қилиш имкони пайдо бўлмоқда.

Фақат чўқур таҳлил орқалигина нарковазиятнинг бугунги реал манзарасини қўришимиз мумкин. Ва, албатта, фақат шу йўл билан: «Инсониятнинг наркотиклардан, наркобизнес, терроризм ва у билан боғлиқ таҳдиддан қуттилишига умид қилса бўладими?» – деган табиий саволга жавоб топиш мумкин.

Е. БАЗАРБАЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг ўринбосари

қилишга муваффақ бўлган.

Мана, қарийб икки йил мобайнида «Тамил озодлиги йўлбарслари» ташкилоти Шри-Ланка ҳукумати билан фуқаролик урушини олиб бормоқда. Бир қанча вақт мобайнида у қурол-яроғ харид қилиш учун маблаг олиш ва транспорт тармогини яратиш мақсадида наркокартелларда иштирок этган.

«Тамил озодлиги йўлбарслари» етакчилари, йирик наркобаронлар ва террорист гуруҳлар, энг аввало, «ВА мамлакатининг қўшма армияси» билан яқин алоқа бўлиб келмоқда. Ташкилот аъзоларини героин олиб ўтказувчи сифатида фойдаланишга бериш эвазига «тамил йўлбарслари» жангарилар тайёрлашда ва қурол олишда ёрдам олмақда.

Наркотикларни олиб ўтиш йўналишида мамлакатнинг асосий нуқ-

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ҳамда фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик маркази прокуратура фахрийси Неъмат Исламовга турмуш ўртоғи **Фотима ИСЛАМОВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия изҳор қилади.

(Бошлангичи ўтган сонда).

Саҳарда эшик тақиллади. Тақил-ламади, тарақлади. Ойтош момо чўчиб ўйгонди. Эшикни биров гурусиллатарди. Момо юзини нари бери чайиб, йўл-йўлакай рўмолига артиниб, кўча эшигига яқин борди.

— Ким? Кимсиз?
— Очинг! — амирона овоз эшитилди.
Момо кўллари қалтираб, занжирни туширди. Иккита милиционерни кўриб, хуши бошидан қочди.
— Келинглр, — деди у зўрға...
— Манави суратдаги ким?
— Ўғ... ўғлим Тавбой, — деди момо. — Тинчликми?
— Тинчлик эмасда, эна, — йўғон милиционер гап бошлади. — Исмин бошқа дейишди-ку бизга.
— Нега бошқа бўларкан? — Ойтош момо астойдил ранжиди. — Ахир ўғлимни билмайманми? 3 йилдан бери дараги йўқ эди. Ўлдими деб, хавотирда эдим. Хайрият, тиррик экан...

— Эна, бундан кўра ўлгани яхши эди, — деди йўғон милиционер. — Узунқулоқ гапларга қараганда ўғлингиз уйга келаётган эмиш... Биз шу ерда қоламиз. Ўғлингизни биров кўришимиз керак...

Ойтош момонинг юраги шув этиб кетди.

— Аммо «миқ» этиб овоз чиқармайсиз, — давом этди милиционер. — Қани сержанг, пичан гарами орқасига яширинг, мен оғилхонада бўламан. Дарчаси ҳовлини куза-

Карзинг бўйинида кетади-да...

Турдивой додлаб юборай деди. Зўрға ташқарига чиқди. То катта ариққа келгунча йиғлаб келди. Ариқдан сакраганда ичидан бир нима гузилгандек бўлди. Кўз олди қоронғулашиб кетди. Бикинини чангаллаганча ютириб қолди. Кўзини очса омон юртдузларга тўлиб кетганди. У оҳиста ўрнидан турди. «Ўлиб кетишимга бир баҳа қолди-я. Эй худо, тавба қилдим». У судралгудек бўлиб уйга етиб келди. Эрининг аҳолини кўриб, Ойтошнинг қапалаги учиб кетди. Авайлаб олиб кириб ётқизди. Қайноқ-қайноқ чой ичирди. Турдивойнинг аъзойи-баданидан резареза тер чиқиб кетди.

— Хотин, — деди у, — умримни зое кетқизибман. Кўннинг қарғишига қолдим. Худо битта туёқ бермади шу пайтгача. Сен гувоҳ бўл, тавба қилдим, ҳаммасига тавба қилдим. Энди бир оғиз ҳам аччиқ гапирмайман. Аллоҳ фарзанд ато қилса, отини Тавбой — Тавбабон кўман.

Йилгананда қаттиқ кўрққан эканми, фаришта омин деган эканми ё бошқами, хайтовур Турдивой қайтиб миқ этмади, тилдан қолди. Яратган эгамнинг қаромати у

виллашарди. Тавбой парво қилмас, уларга қандайдир ёввойи эҳтирос билан тикилгани тикилган эди.

Битирувчилар кечасида симфдошларнинг хайрлашув оқшоми жуда чўзилиб кетди. Ун йил бира ўқиган йигит-қизлар қайтиб яна бир синфга йилғилломаслигини ўйлаб, хаёлга ботишарди.

— Мен яна ўн йил ўқигаша рози эдим, — деди Хуснида.

— Мен биланми? — деди Тавбой.

— Сен билан, ҳамма билан. Ахир ёшлигимиз тугаб, улғайиб қолдик. Юрагинг орзикмайдимми?

— Орзикапти, — ҳиринглади Тавбой, — ахир синфимизда биринчи бўлиб сотка олган сен. Сенсиз нима

ҳаракат қилолмас эди. Тавбой унинг бўйнидаги маржон, қулоғидаги зирак, қўлидаги тилла соатни ечиб олди. Кейин қизга тиргалди.

— Ҳеч нима кўргангиз йўқ, Қўлла-ринг буш, удаласанг, ўзингни озод қил. — Йигит орқасига бурилиб, кета бошлади. Қиз номуסי омон қолганига шукр қилса ҳам, мол аччиғи эмасмиқичқирди:

— Тўхта, Тавбой!

Йигит уч-тўрт қадам нарида тўхтади. Қизнинг шу тоғда эсига қўлидаги сотка тушди. У Тавбойнинг аксини унга тушуришга улгурди.

— Сен то мен қишлоқдан чиқиб кетганимча ҳаммаёқни ваҳима қилиб юборасан-ов, — деди Тавбой. Кейин келиб, ўзининг дастрўмолчаси эди.

Темур УБАЙДУЛЛО

ТИМСОҲ, ЙИҒИДСИ

тишга қулай экан.

— Ишқилиб хабар ёлғон чиқмасинда, — деди сержант гарам сари юрак экан. — Икки қўлимизни бурнимизга тикиб қолмасак бўлди.

Ойтош момо турган жойида қотиб қолди. У икки ўт орасида қолган эди. Адолатни деса — ўғли, ўғлим деса — жазо муқаррар.

— Эшикни ёпиб қўйинг, — деди йўғон милиционер. — Кейин кампирнинг ҳолатини тушунгандек:

— Қўрқманг, ҳеч нима қилмайми. Бир-иккита саволимиз бор, ҳолос, — деди.

Ойтош момо эшикни занжирлади. Кейин газга чой қўйди. Оғилхонага бориб, сигир-бузоқларга ем солди. Кейин хўрсинганча уйига кириб кетди. Кўрпачага тиз чўкканча кўзларини шипга қаратди. «Нима қилди экан, бу тентак! Отасининг ўзи бўлди-қўйди. Отаси Турдивой ҳам дилдор эди. Бир кўршиган одам қайтиб кўришмаслигининг ҳаракатини қилар эди. Охири кўннинг қарғишига қолди...»

...Турдивой қўли гул бўлгани билан тилда тикани бор эди. Одамлар шунинг учун уни Тиканбой деб аташарди. Ойтош ҳам шу тикан билан яшаб, озиб-тўзиб кетган эди.

Маҳалларнинг нариги четида яшовчи Улушбек тўй қилганда Турдивойни атайлаб тақлиф этмади. Турди барибир борди.

— Нега келдинг, Тиканбой? — дейишди аламзадалар. — Бу ўғил тўйи. Сенинг эса на ўғлинг бор, на қизинг.

Шу куни Турдивой одатига ҳилоф равишда бир оғиз ҳам гапирмади. Роса ичди. Узини зўрға тутиб, тўйхонани тарқ этаётганда боғи аламзадалар яна тикан санчишди:

— Емоқнинг қайтмоғи бор. Қачон бу қарзларингдан узилсан? Ишқилиб шундоқ ўтиб кетмасанг бўлди.

ҳамма гапни эшитар, идрок қилар, имо-ишора билан тушунтар, лейкни гапиролмасди. Икки йил шу эҳлатда ўтди. Ниҳоят, Аллоҳ раҳм қилди: фарзанд ато этди. Турдивойнинг кўзларидан юм-юм ёш оқди. Ойтош ўғлига гувоҳнома олиб келганида гувоҳномани юз-кўзларига суртди. Чўкур хўрсиниб, кўзларини юмди...

Ойтош ўғлини бир ўзи ўстирди. Оилада ёлғиз қиз эди. Мана яна ёлғиз ўғил билан қолди. Хайҳотдек ҳовли гоҳида ютиб юборай дерди. Қўни-қўшиларни ўртага олиб, эрга тегинг дея насухат қилишди. Ҳар ҳолда эркак тарбиясини кўрган бола у ёқ-бу ёққа чақилмай тўри Усади. Ойтош ҳамма гапни эшитди. Уч ёшга тўлиб қолган боласига, Тавбойганага ўғил отани раво кўрмади. Яхши умидлар билан бор меҳрини ўғлига бериб ашайверди.

Боласи тушмагур уч ёшдан ошгунча кўрақдан ажрамади. Бир гал ютоқиб эмса ҳам нафси қонмади. Қаттиқроқ тишлаб торган эди, она бечоранинг кўрағи тилини кетди. Тавбой онасининг сутига қўшиб, қонини ҳам тамшаниб эмди. Она дод-вой қилди, ўнги қолиб, чап кўрағини тутди. Охири иккала кўрағига аччиқ қаламбир суртиб, болани кўрақдан ажратди. Лекин ўнги кўрағида данандек чандиқ қолди.

Тавбойнинг бўйи чўзилган сари Ойтош опанинг орзулари улғайиб бораверди. Хаёлида мана-ман деган оилаларга куда бўлар, тўрт қават кўрпачада ўтирар. Аммо орзу бошқа, унинг ижобати бошқа экан. Тавбой 10 синфга ўтганда мутлақо ўзгариб қолди. Кўзлари галати млтиллаб, лабларини ялаб қоларди. Шунақа пайтда қизлар:

— Тавба, қўзларинг бўрилларинг кўзидек чакчаёди, лабларингнинг ялашинг қассобга ўшайди, — деб чу-

қиламан энди.

— Жинни, — деди Хуснида.

— Жиниман, — деди Тавбой. — Айниқса, бутун мени жинни қилиб қўйдинг. Келинга ўшайсан-а! Тақинчоқларингнинг қўлгиғини.

— Кенойиминики, — деди қиз бепарво.

Хусниданинг энсаси қотса ҳам, Тавбойнинг гаплари унга ёқарди. Тавбой шу қўни Хуснида билан измаиз келди. Қизнинг уйи ҳаммакидан олсида бўлиб, йигит шундан фойдаланмоқчи бўлди.

Ҳамма бир-бири билан хайрлашиб, уй-уйга тарқайди. Хуснида ҳам шоша-пиша уйига йўл олди. Тавбой худди мушукдек писиб, унинг орқасидан келарди.

— Ҳой, тўхтасангчи, — деди овозини чиқариб Тавбой.

Хусниданинг юраги орқасига тортиб кетди.

— Ким? Кимсан? — деди овози титраб. — Вой, сенмасан, Тавбой! Нима қилиб юрибсан?

— Битта ўзингни юбораманми, — Тавбой шоша-пиша гапирди. — Юравер, — у қизнинг белидан ушлади.

Қизнинг эти жимирлаб кетди. У кутгани бўлди. Йигит унинг юзидан чўп этиб ўпиб олди.

— Жинни экансан, — деди қиз энтиқиб. — Агар дадам биллиб қолса...

— Даданг билмайди. — Тавбой қизни судраб, панга олиб борди. Бошидаги рўмолини олиб, ўртасидан шартта иккига бўлди. Бир би билан қизнинг овқларини маҳкам боғлади.

— Жон Тавбой, мени шарманда қилма, — зир титраб ялинди Хуснида. Лекин Тавбойнинг хаёли бошқача эди. Рўмолининг иккинчи бўлаги билан томоғидан дарахта тағниди. Қиз бўғилмаса ҳам энди ортиқча

лан қизнинг қўлини ҳам амаллаб боғлаб қўйди...

Қизнинг ота-онаси фарзандини тонгда боғланган ҳолда топшиди. Унда ҳаёт асорати кўринмасди. Бутун қишлоқ дод-фарёд ила боқира қизни сўнгги йўлга кузатишди. Участка милиция назори, туман ички ишлар бўлими терговчиси билан воқеа содир бўлган жойни синчиклаб кўздан кеңиритди. Тўпроққа қоришиб кетган сотка топилганда терговчининг қалби чироқ ёққандек ёришиб кетди.

— Кимники бўлиши мумкин? — сўради у участкавойдан.

— Қизники, — деди назир. — Қишлоқда фақат унда бор эди.

— Қизик, — деди терговчи. — Нега энди битта шунда? Ҳозир ҳатто аравақашда ҳам бор-ку...

— Ўртоқ капитан, — деди назир. — Ҳозир бунақа мушоҳада қилишнинг ўрни эмас. Сотқанинг бизга нафи теғаримкан?

Сотқанинг нафи теғди. Уни вилот марказидаги уста кўздан кеңиритганда, унчалик ёруғ бўлмасида бир йигитнинг ишайиш турган чеҳраси кўриб қолди. Назир уни дарҳол таниди.

— Паст кўчада яшайди у, — қичқирди юборди у. Капитан суратини кўпайтириб, бўлимларга тарқатиб юборди. Лекин Тавбой Турдиевдан дарак чиқмади. У худди қумга сингиб кетгандек эди. Мана, орадан уч йил ўтгач, унинг дараги чиқди...

Ойтош момо хўрсиниб болишга ёнбошлади.

— Ҳаҳ болам-а, ярим умримни отанг адо қилувди, қолганини сен хароб қиласанми?..

...Йўғон милиционер мижда қоқмай деразага қараб ўтирарди. У ўз ишини энди бошлаганда худди шундай бўлган эди.

Жиноят қидирув бўлимига гала-

ти ўғирлик ҳақида ахборот келди. Ёш кадр деб бу ишни унга топширишди.

— Қани, Раҳмонов, ўзингни кўрсат, — деди полковник. Келажакнинг балки шу ишни бир ёқли қилишнингга боғлқидир...

Райимбой астойдил ишга киришди. Аввал қишлоқ оқсоқоллари билан обдон суҳбатлашди. Улар кимдан гумон қилиш мумкинлигини айтишди. Лекин жиноят содир бўлган жойда оёқ кийимни излари кўринмасди. Ҳамма ёқда қандайдир панжа излари, унинг тўпроққа чўкур ботганидан жуда қучли ҳайвонники деб тахмин қилса бўлар эди. Райимбой ўй эгаси Тўра тоға билан учрашди. Унинг бўрдоққийи йўқолган эди.

— Бўри оралаган қишлоққа, — деди Тўра тоға. — Яқин ўттиз-қирқ йил орасида бунақа ҳодиса бўлмаган эди.

Қишлоққа бўри оралабди, деган гап Райимбойнинг мушкулени осон қилди. У мазза-хўрак бўлиб қолган бўрининг яна «ташриф» буюришини кутиб, бир неча кунни Тўра тоғанинг боғида ўтказди. Тўртинчи кун унинг хафсаласи пир бўла бошлаганда, кутилмаганда хотирига «Хавфли рейс» фильми тушиб қолди. «Ўғри бўри эмас». Унинг қалласига шу фикр маҳкам ўрнашиб қолди.

— Нега бунақа қарорга келдингиз? — сўради Тўра тоға ҳайрон бўлиб.

Райимбой кўрган киноси ҳақида

Huquq
yuridik gazeta
Та'сисчи:
О'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV
Tahrir hay'ati:
Yusupboy G'OIPOV, Bahriiddin VALIYEV,
Baxtiyor NAZAROV (Bosh muharrir
o'rinbosari), Svetlana ORTIQOVA, Tohir
MALIK, Sherzodxon QUDRATXO'JAYEV,
Fozil MAMASHARIPOV (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahoo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.
Telefon: 233-98-82,
233-10-53.
E-mail: huquq97@mail.ru
Faks: 233-64-85, 233-10-53.
Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
0188-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi — 231

Buyurtma № — 56. 26 607 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyati kompyuter bazasida teriladi va
shifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Nashrbatchi muharrir: D.ESHMAURODOV
Musahhihi: A.MUSTAFOYEVA
Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida
chop etildi. Korxonasi manzili: Toshkent shahar,
Buyuk Taron ko'chasi, 41-uy.
Gazeta
haftaning
payshanba
kunlari
chiqadi.
Sotuvda
erkin narxda
Bosmaxonaga topshirish vaqti: 21.00. Topshirishi: 21.00 1 345678